

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра _____ англійської філології _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри

« ___ » _____ 20__ року № ___

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПШ 1.2.10 МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У ЗАКЛАДАХ ЗСО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма _____ Середня освіта. Англійська і німецька мови,
зарубіжна література _____

(назва)

спеціальність _____ 014 Середня освіта _____

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація _____ 014.021 Англійська мова і література _____

(назва спеціалізації)

факультет _____ іноземних мов _____

(назва факультету)

2021 – 2022 рік

Робоча програма

Методика викладання зарубіжної літератури у закладах ЗСО

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти ОП «Середня освіта. Англійська і німецька мови,
зарубіжна література»

спеціальність (напрямок підготовки) 014 Середня освіта (ОС «Бакалавр»)

Розробник:

Бодик Остап Петрович, доктор філософії, доцент, доцент кафедри англійської філології

© Бодик О.П., 2021 рік

© Маріупольський державний університет, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки	
Модулів – 2	ОП (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	<u>Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література</u>	4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>проект-портфоліо</u>	Спеціальність	Семестр	
Загальна кількість годин – 90	<u>014 Середня освіта</u> (код та найменування спеціальності)		
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 3	Рівень вищої освіти <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		50 год.	68 год.
Індивідуальні завдання: 10 год.			
Вид контролю: екзамен (VII сем.)			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 33% / 66%

для заочної форми навчання – 13% / 87%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО» є системне і послідовне висвітлення здобутків вітчизняної методики навчання літератури як науки у загальноєвропейському дидактичному контексті; засвоєння здобувачами вищої освіти теорії та практики викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО); формування і розвиток професійної компетенції майбутніх учителів-словесників щодо реалізації їхніх професійних функцій (практичної, когнітивної, емоційно-розвиваючої, освітньої, професійної, виховної) та підпорядкування їх цілям і завданням Нової української школи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

теоретичні:

- формування у здобувачів вищої освіти а) знання про особливості методики навчання зарубіжної літератури як науки, її об'єкт, предмет, структуру, зв'язок з іншими суміжними дисциплінами, закономірності функціонування системи навчання зарубіжної літератури і її складових (пропедевтичний, систематичний, поглиблений, профільний курс тощо); б) ґрунтовних теоретичних знань у галузі методики навчання зарубіжної літератури крізь призму історичного й сучасного аспектів вивчення курсу, що сприятимуть усвідомленню специфіки цієї дисципліни як органічного поєднання науки й мистецтва в системі інших шкільних предметів;

практичні:

- формування у студентів а) навички науково обґрунтованого планування освітнього процесу із зарубіжної літератури, організації та проведення сучасного уроку із зарубіжної літератури та позааудиторних заходів із зарубіжної літератури, б) зрілих методичних суджень щодо специфіки викладання зарубіжної літератури у ЗЗСО, в) вміння працювати з фаховими виданнями та методичними джерелами, г) вміння самостійної навчально-дослідної діяльності та креативної здатності майбутнього вчителя літератури використовувати набуте в нестандартних ситуаціях, виявляти конструктивність і прогностичність в організації й плануванні освітнього процесу;
- ознайомлення студентів з інноваційними технологіями, формами організації, науково-обґрунтованими методами і прийомами навчання-учіння, засобами навчання, виховання, освіти, управління в системі середньої освіти;
- відпрацювання навичок розвитку читацької діяльності школярів, формування їхніх естетичних смаків, свідомої потреби у спілкуванні із творами мистецтва слова, інтерпретації та ідейно-художньої оцінки літературного твору;
- прогнозування перспектив розвитку методики навчання зарубіжної літератури в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір;
- вивчення, аналіз та узагальнення практики, досвіду педагогічної діяльності у ЗЗСО.

Місце дисципліни в освітній програмі.

Курс «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО» є складовою частиною дисциплін загальної (психолого-педагогічний цикл: педагогіка, загальна та вікова психологія, основи наукових досліджень) і професійної підготовки (літературознавчо-методичний цикл: історія зарубіжної літератури, методика виховної роботи, методика викладання основної іноземної мови у закладах середньої освіти тощо).

Передумови для вивчення дисципліни.

Активне застосування раніше досягнутих результатів навчання здобувачів вищої освіти із педагогіки, історії педагогіки, основ психології, загальної та вікової психології, основ наукових досліджень, вступу до професії, методики виховної роботи, методики навчання основної іноземної мови у ЗСО, комп'ютерних систем і технологій, історії зарубіжної літератури (теорії літератури, літературної критики і компаративістики), історії культури, практичного курсу основної іноземної мови (англійської) дає можливість розпочати навчання за цією дисципліною, що засвідчує комплексний і прикладний характер методики навчання зарубіжної літератури в освітньому процесі, яка за своїм змістом і завданнями є дуже близькою до комплексу технологічних наук. Використання на уроках зарубіжної літератури даних вище зазначених дисциплін дозволяє опанувати системою знань про закономірності процесу навчання зарубіжної літератури і виховання учнів ЗСО, професійної підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів. Як і діалектика, методика розв'язує проблеми організації навчального процесу, управління педагогічним процесом у ЗСО. Специфіка методики як науки полягає в тому, що вона має співвідносити базові положення цих наук із конкретними умовами навчання і формулювати на підставі цього власні методичні закони (форми, методи і засоби формування особистості майбутнього фахівця), що допоможе простежити процес навчання зарубіжної літератури, розкрити закономірності засвоєння і засобів передачі знань учням, професійно-педагогічну діяльність учителя зарубіжної літератури.

Відповідно до ОП «Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література», протягом вивчення курсу студенти оволодівають наступними **компетентностями**:

Компетентності та результати навчання.

Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i>	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
<i>Загальні компетентності</i>	ЗК 2. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства, спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово.

	<p>ЗК 3. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.</p> <p>ЗК 4. Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж життя.</p> <p>ЗК 5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, розвиток ініціативності та підприємливості.</p> <p>ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.</p>
<p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p>	<p>СК 1. Здатність застосовувати знання педагогіки та фахових методик у педагогічній діяльності, виявляючи наполегливість у досягненні мети, відповідальність за розвиток дитячого колективу.</p> <p>СК 2. Здатність організовувати навчально-виховний процес в основній школі з урахуванням індивідуальних та особливих потреб школярів, забезпечувати якість загальної середньої освіти.</p> <p>СК 3. Здатність аналізувати та проводити моніторинг навчально-виховного процесу, власної професійної діяльності за різними методиками та технологіями навчання.</p> <p>СК 4. Здатність забезпечувати ефективне керівництво пізнавальною діяльністю учнів, моральним та інтелектуальним розвитком особистості школяра.</p> <p>СК 5. Здатність здійснювати іншомовну комунікативну діяльність з англійської і німецької мови для реалізації професійних завдань і особистісних намірів.</p> <p>СК 6. Здатність організувати навчально-виховний процес з іноземних мов і літератури у закладах середньої освіти, спрямований на формування в учнів сукупності іншомовних комунікативних компетентностей.</p> <p>СК 7. Здатність застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній педагогічній діяльності і реалізації комунікативних стратегій в іншомовній діяльності.</p> <p>СК 8. Здатність розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературних творів для формування духовності людини і читацького кругозору учнів.</p> <p>СК 9. Здатність до професійно-методичної рефлексії на основі здобутих фундаментальних знань психології, педагогіки, методик навчання мови та зарубіжної літератури.</p>

- У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:
- сучасні філологічні й дидактичні засади навчання зарубіжної літератури;
  - основні етапи літературної освіти учнів, змісту, структуру і завдання літературної освіти в основній і старшій школі України;
  - основні принципи побудови шкільних програм і підручників, зміст, мету, завдання і задачі шкільних програм і підручників, їх завдання для гімназій, шкіл, коледжів, ліцеїв, колегіумів;
  - основні шляхи створення проблемних ситуацій, розуміти значення проблемності у навчанні учнів;
  - методи, прийоми, види робіт і форми організації навчальної діяльності та розуміти історичну зміну методів викладання літератури;
  - основні вимоги до підготовки, проведення й аналізу уроку літератури;
  - основні вимоги до плану уроку;
  - декілька варіантів складання конспектів уроків і основні вимоги до них;
  - вікові, індивідуальні особливості сприйняття художнього твору учнями;
  - специфіку вивчення епічних, ліричних, драматичних і фольклорних творів;
  - завдання і методика вивчення літературно-критичних матеріалів;
  - етапи формування теоретико-літературних понять;
  - види, форми і засоби контролю; оцінки знань, умінь, навичок учнів; норми оцінювання;
  - читацькі інтереси школярів різного віку, види уроків із позакласного читання;
  - специфіку особистісно-орієнтованого, діяльнісного, компетентнісного підходів до навчання і виховання учнів, навичок розвитку в них критичного мислення і творчих здібностей;
  - державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми із зарубіжної літератури для ЗЗСО та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.
- У результаті опанування дисципліни студент повинен **вміти**:
- аналізувати програми і підручники із зарубіжної літератури, творчо використовувати відомі в методиці викладання прийоми роботи з підручником, рецензувати окремі розділи підручників і посібників;
  - науково обґрунтовано планувати освітній процес, оптимально поєднувати методи і прийоми навчання залежно від змісту і завдань уроку, особливостей роботи у конкретному колективі, використовувати на практиці передовий педагогічний досвід, здобутки методичної, педагогічної, психологічної, літературознавчої, мовознавчої наук;
  - організовувати та проводити сучасний урок; комбінуючи зміст, форми і методи художнього пізнання, обирати відповідну структуру уроків, забезпечувати наукову доцільність навчальних ситуацій; обґрунтовувати необхідність варіативного підходу вчителя до структури уроку; аналізувати урок за поданими схемами;
  - створювати проблемні ситуації на уроках літератури з метою активізації педагогічного процесу;

- творчо підходити до складання 1) календарно-тематичного плану, обґрунтовувати необхідність індивідуального підходу вчителя до певної структури уроку, 2) конспектів уроків різних типів, користуватися ними під час уроку, 3) плану а) літературного тижня, б) роботи літературного кабінету, в) уроків розвитку мовлення в різних класах, 4) графіків проведення контрольних робіт і здійснення поточного та підсумкового контролю;
- формувати особистість у процесі вивчення зарубіжної літератури через розвиток читацької культури, навичок інтерпретації та ідейно-художньої оцінки творів мистецтва слова;
- активізувати читацький досвід учнів, обирати можливі варіанти уроків із позакласного читання, планувати уроки позакласного читання;
- організовувати та здійснювати роботу з обдарованими дітьми;
- організовувати освітній процес у ЗЗСО (співпрацю в команді), реалізовувати професійно-практичні засади навчання зарубіжної літератури, ефективно керувати діяльністю учнів на уроці і у позакласних/позашкільних заходах;
- володіти а) найхарактернішими видами професійної майстерності словесника, б) специфікою особистісно-орієнтованого, діяльнісного і компетентнісного підходів до навчання і виховання учнів, навичками розвитку в них критичного мислення і творчих здібностей;
- володіти методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів із зарубіжної літератури, навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення; здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії;
- володіти основами професійної культури, вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію, вивчати педагогічну інноватику, технології літературного аналізу;
- формувати комунікаційну стратегію з колегами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування;
- навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію;
- організовувати, аналізувати, критично оцінювати й коригувати власну професійну діяльність і нести відповідальність за її результати.

Результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки відповідно до ОП Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література:

Програмні результати навчання	
PH 4	Мати базові знання педагогіки, історії педагогіки, сучасних тенденцій педагогічної освіти для осмислення людини в координатах її освіти, виховання, учіння на гуманістичних засадах, технологій організації та здійснення виховної роботи в закладі загальної середньої освіти.
PH 5	Знати фізіологічні та психологічні особливості дитини шкільного віку, закономірностей психічного та індивідуального розвитку учнів.

PH 7	Знати принципи, підходи, умови організації навчання основної іноземної мови і зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти.
PH 9	Вміти використовувати інформаційні технології у навчанні іноземних мов; вміти використовувати інтернет-ресурси для навчання в університеті і у професійній діяльності.
PH 12	Вміти здійснювати педагогічну діяльність у відповідності до чинних методичних вимог, обираючи для цього адекватні методи, форми й засоби навчання школярів у межах фаху, створювати середовище, сприятливе для пізнавальної активності школярів.
PH 13	Вміти презентувати результати власної професійної діяльності, обираючи найбільш ефективні засоби самопрезентації.
PH 14	Вміти організувати навчально-виховний процес у закладах освіти і власну діяльність відповідно до вимог безпеки життєдіяльності.
PH 15	Дотримуватися правил академічної доброчесності.

Після закінчення вивчення курсу здобувач вищої освіти **повинен бути здатен здійснювати:**

- *гностичну функцію*, тобто аналізувати власну професійну й навчальну діяльність учнів, добирати підручники та посібники, прогнозувати труднощі засвоєння учнями художньо-мистецького й літературознавчого матеріалу, а також оволодіння сучасними знаннями, вивчати та узагальнювати досвід інших учителів у галузі навчання зарубіжної літератури;
- *конструктивно-плануючу функцію*, тобто планувати і творчо конструювати навчально-виховний процес у цілому і процес навчання конкретного матеріалу з урахуванням особливостей ступеня навчання; планувати навчально-комунікативну діяльність учнів на уроці та в позакласній/позашкільній роботі; здійснювати у комплексі різні види індивідуалізації навчання зарубіжної літератури: мотивуючий, регулюючий, розвиваючий, формуючий;
- *організаторську функцію* (в органічному зв'язку із гностичною та конструктивно-плануючою функціями), тобто реалізовувати плани (поурочні, серії уроків, позакласних заходів) з урахуванням особливостей ступеня навчання; творчо розв'язувати методичні завдання у процесі навчання і виховання з урахуванням провідних характеристик учнів певного ЗЗСО, вносити до планів методично-правильні корективи з метою досягнення бажаного результату, виходячи з цілей навчання зарубіжної літератури в конкретному типі ЗЗСО.

3. Програма навчальної дисципліни

Курсова підготовка з «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО» передбачає відвідання лекцій, семінарських занять, підготовка і написання проєкту-портфолію – професійно-методичного портфеля / папки (ІНДЗ).

Курс лекцій визначається наступними **завданнями**:

- порівнянням різних, прийнятих у вітчизняній і зарубіжній практиці, підходів і методів навчання зарубіжної літератури як органічного поєднання науки й мистецтва;
- ознайомленням студентів з основами методики навчання зарубіжної літератури в контексті формування філологічної, інтерпретаційної, читацької та літературознавчої компетенцій;
- вивченням питань, пов'язаних із формуванням та існуючими формами діагностування навчальних досягнень учнів із зарубіжної літератури з урахуванням національних вимог і в світлі сучасних тенденцій оновлення змісту літературної освіти в школі;
- ознайомленням здобувачів вищої освіти із вимогами планування, проведення, аналізу і самоаналізу уроку/серії уроків із зарубіжної літератури у світлі сучасних вимог;
- визначенням критеріїв аналізу сучасних вітчизняних і зарубіжних навчальних посібників, розрахованих на різні етапи й умови навчання зарубіжної літератури у школі.

Умовою для реалізації цих завдань є забезпечення необхідного рівня професійно-методичної рефлексії на власний досвід вивчення/навчання зарубіжної літератури, а також встановлення і реалізація міждисциплінарних зв'язків з предметами мовного, педагогічного, психологічного, історично-культурного типів й інших циклів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

СПЕЦИФІКА ШКІЛЬНОГО ПРЕДМЕТА «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА».

Тема 1. Потреба нової моделі учіння літератури. Методика навчання літератури як наука і навчальна дисципліна. Її складові частини.

Особлива роль літературної освіти, як найбільш універсальної й емоційно багатой дисципліни, що має найбільше можливостей для всебічного розвитку школяра. Проблеми літературної освіти у школі. Зіткнення трьох основних поглядів на сутність літератури як такої, що визначає стратегічну концепцію її навчання. Особливості вивчення літератури як виду мистецтва і науки. Традиційні та нові, поліваріантні підходи та способи пізнання літературних текстів у закладах освіти.

Методика літератури як наука, що стоїть на стику літературознавства й педагогіки. Дефініція методики як науки у працях провідних українських та зарубіжних науковців (Н. Волошина, Л. Мацевко-Бекерська, Л. Мірошніченко, В. Неділько, В. Оконь,

Є. Пасічник, Й. Пултужицькі, Б. Степанишин, Г. Токмань, Ф. Штейнбук та ін.). Структурування наукової дисципліни. Три аспекти методики літератури а) наука, що вивчає закономірності викладання літератури в ЗЗСО, б) наукова дисципліна, що її вивчають в педагогічних ЗВО, в) вияв практичної роботи вчителів літератури. Об'єкт, предмет та методологія наукових досліджень цієї нормативної наукової галузі. Три складові сучасної української методики навчання літератури (загальнонаукові та специфічні методи дослідження методики навчання зарубіжної літератури та їх характеристика): 1) історично-порівняльний метод / історія розвитку та становлення методики літератури (критичне переосмислення набутого вітчизняного і зарубіжного педагогічного досвіду, 2) метод обсервації педагогічних явищ / теорія методики літератури (масове усне та письмове опитування учителів та учнів), 3) метод педагогічного експерименту / практика викладання літератури (метод цілеспрямованого спостереження, педагогічний експеримент).

Законодавча база, яка регулює процес викладання зарубіжної літератури в українській школі. Історія становлення предмета в школі. Специфіка викладання української та зарубіжної літератури в різних типах ЗЗСО України. Мета і завдання шкільних курсів літератури у контексті Національної доктрини розвитку освіти в Україні XXI ст.

Ключові поняття: шкільний предмет, навчальна дисципліна, предмет й об'єкт дослідження, методи наукового дослідження, специфіка предмета, законодавчі і нормативні документи.

Тема 2. Методологічні засади викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО.

Методологічні основи викладання зарубіжної літератури. Розрізнення понять «зарубіжна література» і «світова література».

Статуси предметів «Українська література» і «Зарубіжна література» в ЗЗСО України різних типів. Причини, які зумовили впровадження курсу «Зарубіжна література»: націоналізація української освіти, орієнтація України на світову спільноту.

Сукупність наук, які виконують роль підвалин дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури в школі». Зв'язок методики з суміжними науками: літературознавством, мовознавством, педагогікою, психологією, естетикою, етикою та іншими, а також методикою навчання української літератури. Роль практики навчання зарубіжної літератури у розвитку методичної науки та інноваційного оновлення літературної освіти.

Українська та зарубіжна література в школі як засіб глобалізації та лібералізації української освіти і перебудови її на засадах особистісно зорієнтованої педагогіки, шлях до формування нерепресивної свідомості і нонконформізму.

Ключові поняття: методологія, статус предмета, націоналізація освіти, суміжні науки, законодавчі і нормативні документи.

Тема 3. Планування й організація праці вчителя-словесника, його професійні якості. Типи і структура уроків зарубіжної літератури.

Види планів у роботі учителя-словесника: календарні, тематичні, календарно-тематичні, поурочні. Їх структура. Мета планування роботи із зарубіжної літератури. Врахування знань, умінь і навичок, сформованих у процесі вивчення інших курсів. Основні принципи навчання предмета та їх відображення у планах роботи.

Підготовка вчителя до вивчення літературної теми:

- визначення власної концепції вивчення монографічної чи оглядової теми, її співвіднесення з програмовими вимогами;
- вивчення матеріалів до теми за навчальною літературою (аналіз системи запитань і завдань, їх корегування із урахуванням рівня навчальних досягнень класу);
- вивчення методичної та додаткової літератури, виявлення між літературних та між предметних зв'язків, з'ясування можливостей їх використання;
- лінгво-стилістичний аналіз виучуваного художнього твору, визначення матеріалів і форм словникової роботи, попереднє планування роботи;
- виявлення історичних, національних, культурологічних, соціальних тощо реалій, попередній огляд матеріалу, вибір засобів та форм коментування;
- аналіз наочності, визначення форм і способів її включення в загальну систему вивчення художнього твору.

Специфіка уроків зарубіжної літератури та її вплив на переосмислення всіх складових уроку. Стала і неусталена структура уроку. Загальнопедагогічні та специфічні вимоги до структури уроку літератури. Реалізація міжпредметних, міжлітературних та міжмистецьких зв'язків.

Плани і плани-конспекти уроків. Наукові вимоги до їх структури. Проблема традиційних та нестандартних уроків. Типологія уроків літератури.

Ключові поняття: види планів, календарні, тематичні, календарно-тематичні, поурочні плани, структура уроку, вимоги до уроку, план-конспект уроку, типологія уроків, етапи підготовки до уроку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ-ЧИТАЧІВ.

Тема 4. Методи, прийоми і види робіт із літератури. Форми організації навчальної діяльності учнів із літератури.

Формування читацької компетентності, пізнавальної творчої активності, самостійності учнів у набутті знань, умінь та навичок. Проблемне навчання на уроках літератури.

Наукові класифікації методів навчання. Специфіка методів навчання зарубіжної літератури. Види методів. Реалізація методів через адекватні прийоми роботи. Види робіт учнів. Комбінування різних методів, їх взаємозв'язок у практичній діяльності вчителя. Метод творчого читання на всіх етапах літературної освіти як основний специфічний метод вивчення художньої літератури, прийоми реалізації, види робіт. Метод евристичної бесіди, прийоми реалізації, види робіт. Види бесід (за заздалегідь складеними питаннями, вільна, евристична). Їх роль у активізації процесу осмислення художнього твору. Дослідницький метод та специфіка його впровадження у класах з різними рівнями сформованості читацької компетентності, прийоми реалізації, види робіт. Мета і завдання використання репродуктивного методу з різними прийомами та видами робіт.

Принципи вибору методів навчання. Залежність вибору методів і прийомів роботи від конкретної навчально-виховної мети і змісту уроку. Ефективність звернення до прийому зіставлення: фактів рідної та зарубіжної літератур, оригіналу і перекладу, різних перекладів, реалій суспільного і культурного життя, менталітету тощо.

Триєдина мета уроків літератури: літературний розвиток, збагачення мовного запасу учнів, формування компетентностей, виховання всебічно розвиненої творчої особистості.

Форми організації навчальної діяльності учнів. Пасивні, активні та інтерактивні форми організації роботи. Традиційні та сучасні форми роботи.

Проблемність на уроках літератури.

Оптимізація літературної освіти. Засоби навчання. Сучасні технічні та комп'ютерні засоби навчання. Наочність на уроках літератури. Види і типи наочності.

Ключові поняття: методи роботи, прийоми роботи, види робіт, форми організації навчальної діяльності, засоби навчання, активізація читацької діяльності, проблемність у навчанні.

Тема 5. Етапи вивчення художніх творів зарубіжної літератури в основній і старшій школі.

Історія літератури і проблема навчання літератури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах України. Роль історико-літературного контексту у читацькій рецепції. Специфіка використання та принципи добору відомостей з історії зарубіжної літератури у літературному розвитку учня-читача.

Навчально-виховна роль використання відомостей про життєвий і творчий шлях письменника на уроках літератури в основній і старшій школі. Вимоги програм до знань про авторів виучуваних художніх творів.

Умовність розподілу матеріалу за основними етапами роботи над художнім твором. Урахування етапу літературної освіти, жанрового різновиду твору.

Основні етапи вивчення художнього твору на уроках літератури. Етап підготовки до сприйняття художнього твору та його роль у формуванні читацьких потреб і інтересів. Психолого-педагогічна обумовленість введення вступних бесід та уроків. Ефективність використання суміжних видів мистецтв. Основні види вступних занять в основній і старшій школі: попередня бесіда, слово або розповідь учителя, робота з наочною. Ускладнення видів і змісту роботи в старшій школі: необхідність створення історико-літературного та історико-культурного фону доби, зв'язок літературного твору з життям письменника, життєва основа твору; збільшення ролі та обсягу лекційного матеріалу, ускладнення характеру попередньої бесіди. Основні прийоми роботи.

Специфіка організації етапу читання твору. Вимоги до читання учителя і учнів. Ефективні методи, прийоми і види робіт. Значення повторного читання, його функції на етапі пояснювального читання. Робота над словом у процесі читання. Особливості читання ліричних, драматичних і прозових творів.

Роль і зміст етапу підготовки до аналізу. Роль бесід відтворювального характеру, переказів, складання різних видів планів (простого і складного; цитатного; плану оповіді, опису, діалогу, авторської характеристики героя; ідейно-тематичного; сюжетно-композиційного тощо). Вимоги до усних відповідей. Цитування як форма роботи над текстом. Вміння цілеспрямовано вибирати цитати, коментувати їх, використовувати у переказі.

Шкільний аналіз художнього твору. Етап підсумків аналізу. Види творчих робіт учнів з літератури. Поняття аналізу та інтерпретації художнього твору. Розвиток читацької рецепції. Ідейно-художня оцінка твору учнями-читачами у контексті літературної критики.

Українознавчий компонент у вивченні художнього твору.

Ключові поняття: підготовка до сприйняття художнього твору, читання твору, словникова роботи, види планів, підготовка до аналізу, аналіз твору, підсумки аналізу, творчі роботи, інтерпретація.

Тема 6. Вивчення художніх творів зарубіжної літератури у їх родовій специфіці.

Особливості художніх творів різних родів, видів, жанрів. Психолого-педагогічні особливості сприйняття художніх творів різних жанрів учнями різних вікових груп.

Особливості вивчення епічних творів в основній і старшій школі. Робота над текстом прозового твору. Специфіка етапів вивчення прозового твору в основній і старшій школі. Роль евристичної бесіди у підготовці аналізу творів великих жанрових форм. Способи активізації читання. Розвиток мовлення учнів у процесі вивчення прозових художніх творів.

Особливості вивчення ліричних творів в основній і старшій школі. Жанрова своєрідність лірики. Емоційний характер сприйняття лірики. Загальні та специфічні етапи вивчення ліричного твору в основній і старшій школі. Методичні шляхи залучення учнів до процесу співпереживання. Особливості роботи над мовними зображувальними засобами ліричного твору. Роль виразного читання у засвоєнні емоційно-образної своєрідності вірша.

Особливості вивчення драматичних творів. Жанрова своєрідність драми. Знайомство учнів із особливостями драми. П'єса і вистава. Загальні та специфічні етапи вивчення драматичного твору в основній і старшій школі. Включення елементів сценічної історії п'єси до системи роботи над драматичним художнім твором. Особлива роль наочності. Ефективні методи і прийоми роботи. Інсценування і написання сценарію за драматичним твором як ефективні прийоми роботи. Розвиток творчого мислення учнів у процесі вивчення драматичних художніх творів. Творчі постановки. Опрацювання драматичних творів в урочній та позаурочній роботі.

Ключові поняття: епічні, ліричні, драматичні твори, ознаки родів літератури, жанрові різновиди, особливості творів різних родів, загальні та специфічні етапи вивчення художнього твору, емоційно-образна своєрідність, інсценування, написання сценарію, творчі постановки.

Тема 7. Вивчення біографії письменника в курсі літературної освіти.

Навчально-виховна роль вивчення життєвого і творчого шляху письменника на різних етапах літературної освіти учнів. Програмові вимоги до знань учнів про автора виучуваного твору.

Своєрідність вивчення біографічних відомостей про письменника в основній школі (біографічна довідка). Зміст, форми і методи вивчення біографії письменника в середніх класах, компоненти знань про життєвий і творчий шлях письменника.

Монографічна тема в старших класах – вивчення життєвого і творчого шляху митця. Загальна характеристика найбільш значущих творів і текстуальне вивчення програмових творів. Особистість митця. Виховний аспект вивчення біографії. Принципи відбору біографічного матеріалу. Взаємозв'язок методів засвоєння учнями знань про творців зарубіжної літератури, ефективні форми роботи. Джерела знань про відомих представників літературного процесу, використання документальних матеріалів.

Зв'язки з представниками українського літературного процесу.

Ключові поняття: монографічна тема, життєвий і творчий шлях письменника, біографічна довідка, слово про письменника, розповідь про письменника, джерела біографічного матеріалу.

Тема 8. Позакласна робота з літератури.

Навчально-виховні завдання позакласної роботи літератури. Рекомендації до організації позакласного читання. Взаємозв'язаний характер класного і позакласного читання. Роль роботи у розвитку читацької компетентності учнів. Принципи організації позакласної роботи:

- взаємодія з іншими шкільними предметами та видами мистецтв;
- взаємопов'язане вивчення української та зарубіжної літератури;
- широке використання різноманітних ігрових видів роботи, що стимулюють фантазію, творчий підхід школярів;
- загальнодидактичні принципи (добровільна участь, наступність і перспективність, доступність, індивідуальний підхід, урахування здібностей і нахилів).

Зміст роботи з позакласного читання. Принципи вибору творів для позакласного читання (персоналії, проблемно-тематичний, жанрово-родовий, взаємозв'язаного вивчення української та зарубіжної літератури). Завдання уроків позакласного читання. Урахування вікових особливостей, потреб і інтересів учнів, рівня читацької культури у доборі творів для позакласного читання.

Етапи здійснення позакласної роботи із зарубіжної літератури. Вивчення читацьких потреб і інтересів як перший етап позакласної роботи. Ефективні форми організації позакласного читання. Основні види робіт учнів (анкетування; індивідуальні та колективні бесіди; "звіти" учнів про самостійно прочитані художні твори; ведення читацького щоденника; складання каталогів з картками, що містять бібліографічні відомості та коротку анотацію; ведення альбому власних ілюстрацій до творів; ведення робочого зошита з позакласного читання; складання анотацій, післямов, передмов до книг; написання рецензій, відгуків, рефератів та творів на книгу; проведення засідань гуртка книголюбів).

Шкільна і класна бібліотека. Керівництво позакласним читанням. Навчання самостійному читанню.

Ключові поняття: позакласне читання, позакласна робота, принципи позакласної роботи, принципи вибору творів, форми організації навчальної діяльності, види робіт, самостійне читання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль I. Специфіка шкільного предмета «Зарубіжна література»													
Тема 1. Потреба нової моделі учіння літератури. Методика викладання літератури як наука і навчальна дисципліна. Її складові частини.	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8	
Тема 2. Методологічні засади викладання зарубіжної літератури в ЗЗСО.	8	2	-	-	-	6	10	1	-	-	-	9	
Тема 3. Планування й організація праці вчителя-словесника, його професійні якості. Типи і структура уроків зарубіжної літератури.	11	2	2	-	-	7	11	1	1	-	-	9	
Модульна контрольна робота 1.	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2	
Разом за змістовим модулем I	30	6	4	-	-	20	32	3	1	-	-	28	
Змістовий модуль II. Естетичне виховання і розвиток читацьких якостей учнів-читачів													
Тема 4. Методи, прийоми і види робіт із літератури. Форми організації навчальної діяльності учнів із літератури.	9	2	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7	
Тема 5. Етапи вивчення художніх творів зарубіжної літератури в основній і старшій школі.	11	4	2	-	-	5	9	1	1	-	-	7	

Тема 6. Вивчення художніх творів зарубіжної літератури у їх родовій специфіці.	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 7. Вивчення біографії письменника в курсі літературної освіти.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	-	8
Тема 8. Позакласна робота з літератури.	8	-	2	-	-	6	9	1	-			8
Модульна контрольна робота 2.	2	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем II	50	10	10	-	-	30	48	5	3	-	-	40
Усього годин	80	16	14	-	-	50	80	8	4			68
Модуль 2												
ІНДЗ	10	-	-	-	10	-	10	-	-	-	10	-
Усього годин	90	16	14	-	10	50	90	8	4	-	10	68

5. Перелік тем і зміст практичних (семінарських) занять

Програма семінарських занять ґрунтується на тематиці лекційного курсу. Семінари орієнтовані як на закріплення теоретичних знань, так і на формування професійно-методичних навиків й умінь. Завдання факультету іноземних мов у цілому і кафедри англійської філології, як однієї з основних кафедр професійної підготовки, полягає в тому, щоб підготувати бакалаврів до самостійної творчої роботи вчителя і створити умови для її реалізації в період проведення педагогічної практики. Для цього були творчо переосмислені традиції методичної підготовки і розроблені нові активні форми роботи зі студентами на семінарських заняттях. Особливе значення у даному контексті відводиться системі самостійної та індивідуальної роботи, взаємоконтролю і самоаналізу, використанню професійної рефлексії. На заняттях моделюються типові ситуації професійного спілкування (ділові ігри), широко використовуються відеофрагменти уроків як провідних учителів, так і студентів-практикантів, різні режими роботи: фронтальний, груповий, парний, індивідуальний, що дозволяє зробити заняття конкретнішими і практично орієнтованими.

№ з/п	Назва теми	Мета	Кількість годин денна / заочна	Результат навчання (РН) за ОП
1.	Аналіз концепції літературної освіти в Україні, Державного стандарту базової і повної середньої освіти (освітня галузь «мова і література», розділ «література»). Аналіз шкільних програм і підручників. Огляд навчальних посібників. Рецензування програмної теми та розділу підручника.	<p>Закріпити лекційний матеріал; навчитися аналізувати а) концепцію літературної освіти в Україні, Державний стандарт, б) структуру і зміст шкільних програм і підручників, в) рецензувати програмну тему й розділ підручника.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u> Об'єкт курсу літератури у 5-9 класах. Жанровий і тематично-хронологічний принципи відбору і розподілу матеріалу в програмах основної школи. Особливості вивчення історико-літературного курсу в старшій школі. Принципи побудови програми. Критерії добору художніх текстів для вивчення у школі: висока художня цінність; суспільне і літературне значення твору для різних епох; доступність тексту відповідним віковим групам із урахуванням особливостей розумового розвитку і пізнавальної діяльності; рівень зацікавленості.</p> <p>Можливі шляхи удосконалення програм з літератури. Роль підручників, навчальних посібників, хрестоматій у викладанні літератури. Специфіка навчальної літератури для основної та старшої школи. Відповідність композиції і змісту підручників та навчальних посібників чинним програмам з літератури. Особливості хрестоматій з літератури, їх функції у навчальному процесі. Принципи їх побудови. Причини видання альтернативних підручників, навчальних посібників та хрестоматій. Науково-теоретичний рівень підручників, навчальних посібників та хрестоматій, переваги і недоліки теоретико-літературних матеріалів. Основні функції питань і завдань до виучуваного матеріалу; їх сприяння усвідомленню ідейно-естетичного змісту творів. Вплив естетичного оформлення підручників на сприймання його змісту. Можливості викладання зарубіжної літератури в школі без підручника, навчального посібника та хрестоматії.</p> <p><u>Список літератури*:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392). Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. 2012. № 4-5. С. 3-56. Концепція літературної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.01.2011 № 58. Волошина Н. Й. Наукові основи методики літератури : посібник / Н. Й. Волошина, О. М. 	2/	РН 4 РН 5 РН 7 РН 9 РН 12 РН 13 РН 14 РН 15

		<p>Бандура, О. А. Гальонка та ін.; [за ред. Н. Й. Волошиної]. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.</p> <p>4. Кучевол О. М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія). Київ: Освіта України, 2009. 494 с.</p> <p>5. Мацевко-Бекерська Л. В. Методика викладання світової літератури: Навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.</p> <p>6. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2010. 432 с.</p> <p>7. Мотуз В. Про роботу за новою програмою дбають задалегідь. Всесвітня література в сучасній школі. 2013. № 6. С. 35-37.</p> <p>8. Ніколенко О. Не треба боятися змін! Інтерв'ю з керівником робочої групи з розробки програм зі світової літератури Ольгою Ніколенко. Всесвітня література в сучасній школі. 2012. № 6. С. 2-9.</p> <p>9. Пронкевич О. «Світова література» у школі: погляд Бориса Шалагінова й Олександра Пронкевича.</p> <p>10. Степанишин Б. Яким бути підручникові з літератури. Українська література в загальноосвітній школі. 1999. №1. С.57-62.</p> <p>11. Штейнбук Ф.М. Методика викладання зарубіжної літератури в школі: навчальний посібник / 2-ге вид., випр. та уточн. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 280 с.</p> <p>12. Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів за результатами обговорення на платформі EdEra та на предметних робочих групах.</p> <p>13. Громадське обговорення оновлення програм 5-9 класів на платформі Ed-Era. Презентація.</p> <p>14. Богданець-Білоskalенко Н. І., Снегірьова В. В., Фідкевич О. Л. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» (Наказ МОНУ від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОНУ від 29.09.2021 № 1031)).</p> <p>15. Волощук Є. В. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Наказ МОНУ від 12.07.2021 № 795).</p> <p>16. Ніколенко О. М. та ін. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Наказ МОНУ від 12.07.2021 № 795).</p> <p>17. Старагіна І. П. та ін. «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (Наказ МОНУ від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОНУ від 29.09.2021 № 1031)).</p>		
--	--	---	--	--

		<p>18. Ніколенко О. М. та ін. Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (Наказ МОНУ від 12.07.2021 № 795).</p> <p>19. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5–9 класи (2012 р. зі змінами 2015-2017 рр.) (Наказ МОНУ від 13.01.2017 № 201 та наказ МОНУ від 10.02.2017 № 201).</p> <p>20. СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) із поглибленим вивченням 8 – 9 класи.</p> <p>21. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. ПРОГРАМА для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. Рівень стандарту (Наказ МОНУ від 13.01.2017 № 201 та наказ МОНУ від 10.02.2017 № 201).</p> <p>22. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА. ПРОГРАМА для 10–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання Профільний рівень (Наказ МОНУ від 13.01.2017 № 201 та наказ МОНУ від 10.02.2017 № 201).</p> <p>* тут і далі використовується як базова література до підготовки</p>		
2.	Планування роботи учителя-словесника	<p>Навчитися визначати: а) проблеми сучасної методичної науки щодо планування, б) навчально-виховні можливості взаємозв'язаного вивчення зарубіжної та української літератури, в) взаємозв'язок методики навчання зарубіжної літератури та живопису, музики, кіномистецтва, телебачення.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u></p> <p>Проблеми сучасної методичної науки щодо планування. Навчально-виховні можливості взаємозв'язаного вивчення зарубіжної та української літератури. Переваги та недоліки компаративного вивчення художніх творів. Взаємозв'язок методики навчання зарубіжної літератури та кіномистецтва, телебачення. Взаємозв'язок методики навчання зарубіжної літератури та живопису. Потреба використання музичних творів у вивченні мистецтва слова.</p> <p><u>Список літератури*:</u></p> <p>1. Бандура О. Міжпредметні зв'язки в процесі вивчення української літератури: посібник для вчителів. Київ : Рад. шк., 1984. 167 с.</p> <p>2. Глєбова Ю. Вивчення теорії літератури з використанням наочності. <i>Всесвітня література в середніх навчальних закладах України</i>. 2005. №6. С.51-53.</p>	2/1	РН 4 РН 5 РН 7 РН 9 РН 12 РН 13 РН 14 РН 15

		<p>3. Ісаєва О. Сучасний кабінет літератури: Яким йому бути? Типи кабінетів зарубіжної літератури. <i>Література та культура в навчальних закладах України</i>. 2002. № 5. С. 5-8.</p> <p>4. Логінов А. Матеріали для кабінету зарубіжної літератури. <i>Література та культура в навчальних закладах України</i>. 2002. №5. С. 13-18.</p> <p>5. Сорокіна Е. Кабінет - моя творча майстерня. <i>Література та культура в навчальних закладах України</i>. 2002. № 5. С. 8-13.</p>		
3.	<p>Літературний розвиток учня-читача.</p> <p>Особливості вивчення мистецтва слова в основній та старшій школі.</p>	<p>Аналізувати загальні особливості розвитку особистості та вікові періоди розвитку учнів, літературний розвиток учнів й особливості читацького сприймання на різних етапах літературної освіти.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u> Загальні особливості розвитку особистості та вікові періоди розвитку учнів. Літературний розвиток учнів й особливості читацького сприймання на різних етапах літературної освіти. Залежність художнього сприймання від рівня літературного розвитку, життєвого досвіду, характеру уяви (відтворюючої і творчої). «Художній» і «мислительний» типи сприймання. Характер художнього освоєння мистецтва (творчий і споживацький тип сприйняття). Ставлення учнів до літератури як педагогічна і соціальна проблема. Становлення читацької самостійності та піднесення читацької культури учнів. Особливості вивчення художнього твору на різних етапах літературної освіти.</p> <p><u>Список літератури*:</u></p> <p>1. Білоус М. Формування культури сприймання художнього твору. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2003. №5. С. 58-63.</p> <p>2. Волошина Н.Й. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. Київ : Рад. шк., 1998. 104 с.</p> <p>3. Гальонка О. Виховуємо красою слова. <i>Українська мова й література середніх школах, гімназіях, ліцеях, колегіумах</i>. 2004. №1. С. 58-62.</p> <p>4. Гордюк Н. Особливості сприймання художніх текстів молодшими школярами. <i>Мандрівець</i>. 2000. №3-4. С.75-80.</p> <p>5. Коваленко В. Етапи формування образного мислення в літературно обдарованих учнів. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2003. №2. С. 58-61.</p> <p>6. Кондратюк С. Методичне забезпечення емоційного сприймання художніх творів учнями основної</p>	2/	<p>PH 4</p> <p>PH 5</p> <p>PH 7</p> <p>PH 9</p> <p>PH 12</p> <p>PH 13</p> <p>PH 14</p> <p>PH 15</p>

		<p>школи. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2007. №1. С. 13-15.</p> <p>7. Косенко Н. Особливості сприймання учнями художніх текстів. (Психологічний аспект). <i>Дивослово</i>. 2003. №10. С. 41-43.</p> <p>8. Куцевол О. Як залучити учня до книги. <i>Всесвітня література в навчальних закладах України</i>. 2002. №2. С.10-11.</p> <p>9. Онищук Л. Науково-методичний супровід ситуацій педагогічної підтримки учня вчителем. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2005. №3. С. 9-14.</p> <p>10. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2000. С. 50-83.</p> <p>11. Таран В. Формування в учнів умінь цілісно сприймати твір. <i>Українська мова і література в школі</i>. 1993. №2. С. 21-23.</p> <p>12. Токмань Г. Вікова психологія як наукове джерело методики викладання літератури. <i>Дивослово</i>. 2003. №6. С. 23-30.</p> <p>13. Халін В. До проблеми художнього сприймання творів літератури. <i>Українська література в загальноосвітній школі</i>. 2004. №5. С. 5-7.</p> <p>14. Халін В. Структура і особливості художнього сприймання. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2005. №4. С. 34-37.</p> <p>15. Халін В. Взаємозв'язок сприймання та аналізу епічного твору. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2006. №6. С. 27-29.</p>		
4.	Шкільний аналіз епічного художнього твору «слідом за автором»	<p>Навчитися а) аналізувати епічний художній твір, б) підбирати і складати вправи / завдання для автоматизації дій учнів з аналізом епічного художнього твору, в) планувати і проводити фрагменти уроків з аналізу епічного художнього твору.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u></p> <p>Методологічні принципи шкільного аналізу художнього твору. Реалізація їх на у різних варіантах розбору. Відмінність шкільного аналізу художнього твору від літературознавчого за метою, обсягом, засобами вивчення художніх текстів. Шляхи аналізу твору як послідовність вивчення художнього тексту, що реалізується в системі уроків. Основні шляхи вивчення мистецького твору. Вибір шляхів аналізу художнього твору залежно від літературного розвитку школярів. Взаємодія шляхів аналізу у роботі вчителя. Формування читацької культури та читацьких якостей у процесі шкільного вивчення художніх творів. Жанрові особливості епічних</p>	2/1	<p>PH 4 PH 5 PH 7 PH 9 PH 12 PH 13 PH 14 PH 15</p>

		<p>творів, специфіка їх вивчення. Шляхи створення системи уроків по вивченню епічних творів.</p> <p><u>Список літератури*</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник. Київ: Либідь, 2001. С. 251-283. 2. Пути анализа художественного произведения / Под ред. Б.Ф.Егорова. Москва : Просвещение, 1983. С.91-108. 3. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2003. С. 55-68, 79-98. 4. Токмань Г.Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: Екзистенціально-діалогічна концепція. Київ : Міленіум, 2002. С. 223-262. 5. Халін В. Взаємозв'язок сприймання та аналізу епічного твору. <i>Українська мова і література в школі</i>. 2006. №6. С. 27-29. 		
5.	Шкільний аналіз драматичного художнього твору пообразним шляхом	<p>Навчитися а) аналізувати драматичний художній твір, б) підбирати і складати вправи / завдання для автоматизації дій учнів з аналізом драматичного художнього твору, в) планувати і проводити фрагменти уроків з аналізу епічного художнього твору.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u> Жанрові особливості драматичних творів, специфіка їх вивчення в основній і старшій школі. Особливості сприйняття учнями різних вікових груп драматичних творів. Шляхи створення системи уроків по вивченню драматичних творів. Пообразний шлях аналізу художнього твору як методична проблема. Схеми аналізу образів-персонажів.</p> <p><u>Список літератури*</u></p>	2/1	РН 4 РН 5 РН 7 РН 9 РН 12 РН 13 РН 14 РН 15
6.	Шкільний аналіз ліричного художнього твору проблемно-тематичним шляхом	<p>Навчитися а) аналізувати ліричний художній твір, б) підбирати і складати вправи / завдання для автоматизації дій учнів з аналізом ліричного художнього твору, в) планувати і проводити фрагменти уроків з аналізу ліричного художнього твору.</p> <p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u> Жанрові особливості ліричних творів, специфіка їх вивчення в основній і старшій школі. Особливості сприйняття учнями різних вікових груп ліричних творів. Шляхи створення системи уроків по вивченню ліричних творів. Проблемно-тематичний шлях аналізу художнього твору як методична проблема. Схеми аналізу ліричних творів та їх використання у процесі впровадження проблемно-тематичного шляху.</p> <p><u>Список літератури*</u></p>	2/1	РН 4 РН 5 РН 7 РН 9 РН 12 РН 13 РН 14 РН 15
7.	Позакласна робота із	<p>Навчитися організовувати, планувати і проводити різні форми і види позакласної роботи із зарубіжної літератури.</p>	2/	РН 4 РН 5 РН 7

зарубіжної літератури	<p><u>План заняття і короткий теоретичний коментар:</u> Позакласне читання, його складові. Організація сімейного читання як одна із форм організації позакласного читання та фактор формування читача. Уроки позакласного читання та методика їх проведення. Позакласна робота. Сучасний кабінет зарубіжної літератури у школі. Факультативні заняття. Огляд методичної преси.</p> <p><u>Список літератури*:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аркушин Г.Л. На заняттях мовно-літературного гуртка. <i>УМЛШ</i>. 1986. №4. 105 с. 2. Гальорка О.А. Виховна спрямованість позакласної роботи. <i>УМЛШ</i>. 1982. №3. С. 64-65. 3. Глухова Г.К. Позакласна робота як засіб підвищення ефективності уроку. Київ: Рад. школа, 1983. 119 с. 4. Гузь О. До розуміння ролі додаткового читання у формуванні читацької компетенції школярів. <i>Зарубіжна література в школах України</i>. 2007. № 12. С. 41-47. 5. Климюк Г. Літературно-музична вітальня. Проведення позакласних заходів як засіб стимулювання до вивчення ЗЛ. <i>Зарубіжна література</i>. 2006. №4. С. 7. 6. З досвіду проведення позакласної роботи із зарубіжної літератури. <i>Зарубіжна література в школах України</i>. 2007. № 11. С. 2-4. 7. Коваленко О. «І понад вік триває день...». Тиждень зарубіжної літератури в школі. Тернопіль: Підручники і посібники, 2008. 160 с. 8. Мартинець А. М. Позакласна робота з зарубіжної літератури : Посібн. для вчителя. Київ: Видавництво А.С.К., 2004. 144 с. 9. Мойсеїв І.К. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі: книга для вчителя. Київ: Генеза, 2003. 254 с. 10. Молнар А.М. Методичні рекомендації до позакласної роботи. <i>Зарубіжна література в навчальних закладах</i>, 1998. №2. С. 42-43. 11. Ніколенко О.М., Куцевол О.М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Метод. посібник для вчителя. Київ: Академія, 2003. 288 с. 12. Табакова О.В. Коли закінчилися уроки. Позакласна робота із зарубіжної літератури та її видовий розмаї: методичний посібник. Рівне, 2015. 76 с. 13. Ячник Н. Творити разом з дітьми! Позакласна робота як шлях підвищення інтересу до вивчення ЗЛ. <i>Зарубіжна література</i>. 2006. №4. С. 1-3. 		РН 9 РН 12 РН 13 РН 14 РН 15
-----------------------	--	--	--

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять (не передбачено навчальним планом спеціальності)

7. Самостійна робота.

Позааудиторна самостійна робота передбачає підготовку студентів до лекції, опрацювання матеріалу лекції, підготовку до семінарського заняття, підготовку і виступ на науково-практичній конференції, написання тез (есеїв) тощо.

Письмові роботи покликані перевірити якість засвоєння знань здобувачів вищої освіти, і не лише фактологічний рівень, а й рівень осмислення тієї чи іншої теми. Форма роздуму у викладенні суджень про методику викладання літератури є найбільш оптимальною, оскільки виявляє уміння й особистий практичний дидактичний досвід студента.

Есей – це синкретична літературна або літературно-наукова форма, що представляє точку зору автора, спосіб життя, в якому фундаментом є культура; активний пошук, тобто рефлексія або запис індивідуального пошуку правди, намагань її досягнути, прагнення зрозуміти себе і світ. Слово «пошук» заслуговує на основне місце. Есей – це завжди діалог з кимось / чимось, не монолог; неповторність стилю, думки, світобачення; синкретизм – поєднання а) художності й документалізму, історизму й автобіографізму з філософськими амбіціями, б) протилежностей: художнього і наукового начала, свободи і строгості, старосвітськості й модерності. В есеї переважають фрагментарність (не всеохопність, вичерпність), асоціативність (замість послідовного викладу), формальна і змістова свобода. Жанр есею передбачає абсолютну інтелектуальну свободу, виключає будь-який догматизм, пропаганду чи підпорядкування тим чи іншим вимогам, правилам та утилітарним потребам. Есеїст – інтелектуальний провокатор, що ставить під сумнів звичні твердження, готовий змінити свою думку; він не задає тон, а переосмислює, переоцінює. Для есеїста важливий не висновок, а сам процес мислення. Все вище сказане дуже важливо для формування творчого та критичного мислення майбутніх учителів-словесників.

Навчальною метою написання есею є моніторинг і розвиток творчої складової пізнавальної діяльності студентів, що передбачає плекання методологічних умінь і навичок роботи з науковим текстом, відбір та аналіз методичної інформації, авторську інтерпретацію, порівняння фактів, підходів та новаторських педагогічних альтернатив, формулювання особистої позиції майбутнього вчителя.

Підготовка до лекційних занять**Методика навчання зарубіжної літератури в школі як наука і навчальна дисципліна. Її складові частини.**

1. Сукупність наук, які виконують роль підвалин дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах середньої освіти». Зв'язок методики з суміжними науками: літературознавством, мовознавством, педагогікою, психологією, естетикою, етикою та іншими, а також методикою навчання української літератури. Роль практики навчання зарубіжної літератури у розвитку методичної науки та інноваційного оновлення літературної освіти.

Українська та зарубіжна література в школі як засіб глобалізації та лібералізації української освіти і перебудови її на засадах особистісно зорієнтованої педагогіки, шлях до формування нерепресивної свідомості і нонконформізму.

Методологічні засади вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітній школі.

2. Сукупність наук, які виконують роль підвалин дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО». Зв'язок методики з суміжними науками: літературознавством, мовознавством, педагогікою, психологією, естетикою, етикою та іншими, а також методикою навчання української літератури.

Планування та організація праці вчителя-словесника.**Типи і структура уроків зарубіжної літератури.**

3. Специфіка уроків зарубіжної літератури та її вплив на переосмислення всіх складових уроку. Стала і неусталена структура уроку. Загальнопедагогічні та специфічні вимоги до структури уроку літератури. Реалізація міжпредметних, міжлітературних та міжмистецьких зв'язків.

Плани і плани-конспекти уроків. Наукові вимоги до їх структури. Проблема традиційних та нестандартних уроків. Типологія уроків літератури.

Підготовка до семінарських занять**Методи, прийоми і види робіт з літератури.****Форми організації навчальної діяльності учнів з літератури.**

4. Форми організації навчальної діяльності учнів. Пасивні, активні та інтерактивні форми організації роботи. Традиційні та сучасні форми роботи. Проблемність на уроках літератури.

Оптимізація літературної освіти. Засоби навчання. Сучасні технічні та комп'ютерні засоби навчання. Наочність на уроках літератури. Види і типи наочності.

Етапи вивчення художніх творів в основній і старшій школі.

Естетична функція художньої літератури. Розвиток естетичної думки про літературу. Виховання почуття прекрасного на прикладі творів зарубіжної літератури.

5. Проблеми і шляхи особистісного розвитку школяра та формування читацьких умінь. Поняття про педагогічні технології. Психолого-педагогічні засади технологізації вивчення літератури. Технології навчання і виховання як напрям методики навчання літератури. Педагогічні технології на уроках зарубіжної літератури. Взаємозв'язок «традиційних» та інноваційних підходів до реалізації концепції літературної освіти в Україні. 3/6

Вивчення художніх творів зарубіжної літератури у їхній родовій специфіці.

6. Особливості вивчення драматичних творів. Жанрова своєрідність драми. Знайомство учнів із особливостями драми. П'єса і вистава. Загальні та специфічні етапи вивчення драматичного твору в основній і старшій школі. Включення елементів сценічної історії п'єси до системи роботи над драматичним художнім твором. Особлива роль наочності. Ефективні методи і прийоми роботи. Інсценування і написання сценарію за драматичним твором як ефективні прийоми роботи. Розвиток творчого мислення учнів у процесі вивчення драматичних художніх творів. Творчі постановки. Опрацювання драматичних творів в урочній та позаурочній роботі. 3/6

Вивчення біографії письменника в курсі літературної освіти.

7. Принципи відбору біографічного матеріалу. Взаємозв'язок методів засвоєння учнями знань про творців зарубіжної літератури, ефективні форми роботи. 3/6
- Джерела знань про відомих представників літературного процесу, використання документальних матеріалів.
- Зв'язки з представниками українського літературного процесу.
- Українознавчий компонент у вивченні зарубіжної літератури.

Позакласна робота з літератури.

8. Основні види робіт учнів (анкетування; індивідуальні та колективні бесіди; "звіти" учнів про самостійно прочитані художні твори; ведення читацького щоденника; складання каталогів з картками, що містять бібліографічні відомості та коротку анотацію; ведення альбому власних ілюстрацій до творів; ведення робочого зошита з позакласного читання; складання анотацій, післямов, передмов до книг; написання рецензій, відгуків, рефератів та творів на книгу; проведення засідань гуртка книголюбів). 3/6

Шкільна і класна бібліотека. Керівництво позакласним читанням. Навчання самостійному читанню.

9. **Підготовка до екзамену** 30
- Разом** 60/78

8. Індивідуальні завдання.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання ІНДЗ з навчальної дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО», що спрямоване на виконання студентами додаткового індивідуально-дослідницького завдання з метою підвищення рейтингу їхньої успішності за змістом курсу та передбачає розробку проєкту-портфоліо – реферативні дослідження з актуальних проблем розвитку, становлення, реформування методики навчання зарубіжної літератури в Україні в контексті демократизації та гуманізації системи літературної освіти, а також методичні розробки для індивідуального професійно-методичного портфеля/папки, які є обов'язковою частиною підсумкового звіту і складовою частиною курсового іспиту. До складу портфеля входять:

- розробки фрагментів і конспектів уроків із викладання аспектам зарубіжної літератури;
- зразки контрольних і тестових завдань;
- планування уроків на середньому і старшому етапі навчання зарубіжної літератури в школі і т.д.;
- тематичне планування серії уроків;
- аналіз програм і підручників із зарубіжної літератури.

Матеріали даного портфеля обговорюються в парах і групах, а також індивідуально з викладачем. Особливий акцент при складанні таких матеріалів робиться на **емпіричний етап** (отримання та первісне опрацювання матеріалу, процес накопичення фактів, опис мовою науки, класифікація даних; відбір із фактів найбільш типові, опис їх термінами науки, у межах якої ведеться дослідження; класифікація фактів за їх сутністю, встановлення зв'язки між відібраними фактами) й **теоретичний етап** науково-методичного дослідження (грунтовний аналіз наукового фактажу, перевіреного, усвідомленого та зафіксованого мовою науки, проникнення у суть явищ, формулювання його у кількісній і якісній формі, обрання принципу дії та рекомендації щодо практичного впливу на ті явища).

9. Методи навчання.

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) за джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням ІКТ, семінари, пояснення, розповідь, бесіда;
- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- *практичні*: вправи;

2) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3) за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

4) за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: із книгою; виконання ІНДЗ.

В освітньому процесі використовуються елементи дистанційного навчання. У разі необхідності організації викладання дисципліни повністю в дистанційному режимі всі аудиторні заняття проводяться он-лайн за допомогою ZOOM, посилання на ZOOM-сесію (що повторюється) розміщуються на сторінці курсу на Навчальному порталі.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1. Методи стимулювання інтересу до навчання:** навчальні дискусії, створення ситуації пізнавальної новизни, створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

10. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО» здійснюється під час проведення лекційних і семінарських занять, перевірки та коригування самостійної роботи студентів над запропонованим спектром тем і завдань для опрацювання, індивідуальних консультацій із викладачем за допомогою наступних методів:

а) поточного контролю:

- *усний контроль*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;
- *письмовий контроль*: модульна контрольна робота, тестові програми, звіт, реферат, есей;
- виконання індивідуально-дослідницького завдання (проект-портфоліо);
- виконання практично-творчого завдання (фрагмент / конспект уроку);
- *самоконтроль*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз;

б) підсумкового контролю:

- *екзамен*.

Перелік орієнтовних питань, що виносяться на екзамен із дисципліни «Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО»

1. Методологічні основи навчання зарубіжної літератури в школі.
2. Наведіть приклад розробленого вами фрагменту уроку, де були б ефективно використані знання методологічних основ викладання зарубіжної літератури в школі.
3. Основні принципи вивчення зарубіжної літератури в школі.
4. Доведіть фрагментом уроку важливість принципу вивчення художнього твору в єдності змісту та форми.
5. Метод творчого читання у роботі вчителя-словесника.
6. Програйте фрагмент уроку з застосуванням двох-трьох прийомів методу творчого читання, доведіть їх доцільність.
7. Метод евристичної бесіди у роботі вчителя-словесника.
8. Розробіть фрагмент уроку з використанням методу евристичної бесіди, доведіть його ефективність.

9. Дослідницький метод у роботі вчителя-словесника.
10. Наведіть приклад ефективного застосування дослідницького методу на уроці.
11. Репродуктивний метод у роботі вчителя-словесника.
12. Розробіть фрагмент уроку з використанням репродуктивного методу. Доведіть його ефективність.
13. Творчий характер уроку зарубіжної літератури.
14. Підготуйте презентацію підручника «Зарубіжна література» (фрагмент уроку, клас за вибором).
15. Підготовка до сприйняття художнього твору.
16. Наведіть приклад слова вчителя на етапі підготовки до сприйняття художнього твору.
17. Сприйняття художнього твору у школі.
18. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку – сприйняття художнього твору. Який метод буде відігравати домінуючу роль?
19. Підготовка до аналізу художнього твору у школі.
20. Наведіть приклад навчальної ситуації на етапі підготовки до аналізу художнього твору.
21. Аналіз як необхідний етап вивчення літературного твору.
22. Наведіть систему запитань, спрямовану на аналіз художнього твору.
23. Особливості вивчення життя і творчості письменника в середніх класах.
24. Наведіть приклад навчальної ситуації, під час якої вчитель проголошує слово про письменника.
25. Особливості вивчення життя і творчості письменника в старших класах.
26. Наведіть приклад слова вчителя на уроці по вивченню біографії письменника в старших класах.
27. Шлях аналізу «услід за автором» та його реалізація на уроці літератури.
28. Наведіть приклад фрагменту уроку, на якому здійснюється аналіз художнього твору шляхом «услід за автором».
29. Пообразний шлях аналізу і його реалізація при вивченні художнього твору.
30. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку, де використовується пообразний шлях аналізу художнього твору.
31. Проблемно-тематичний шлях аналізу та його реалізація при вивченні художнього твору.
32. Наведіть приклад системи запитань, спрямованих на реалізацію проблемно-тематичного шляху аналізу.
33. Заключні заняття при вивченні художнього твору.
34. Наведіть фрагмент заключного заняття при вивченні художнього твору.
35. Особливості вивчення епічних творів у школі.
36. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню епічного твору.
37. Особливості вивчення драматичних творів зарубіжної літератури.
38. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню драматичного твору.
39. Особливості вивчення ліричних творів зарубіжної літератури.
40. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню ліричного твору.
41. Структура уроку літератури.
42. Наведіть приклад плану уроку, який було апробовано під час педагогічної практики.
43. Основні напрямки у роботі з розвитку мовлення учнів на заняттях з зарубіжної літератури.
44. Наведіть приклад навчальної ситуації уроку. Під час якої здійснюється робота над розвитком мовлення учнів.

45. Теорія літератури та її значення у шкільній літературній освіті.
46. Наведіть приклад фрагменту уроку по вивченню теоретичного поняття.
47. Організація позакласного читання школярів.
48. Наведіть приклад фрагменту уроку позакласного читання.
49. Види та форми позакласної роботи учнів з зарубіжної літератури.
50. Наведіть план позакласного заходу, проведеного під час педагогічної практики.
51. Види планування роботи вчителя зарубіжної літератури.
52. Наведіть фрагмент календарно-тематичного планування, застосованого під час педагогічної практики.
53. Специфіка вивчення творів зарубіжної літератури.
54. Підготуйте презентацію предмета «Зарубіжна література».
55. Вимоги до вчителя зарубіжної літератури.
56. Проаналізуйте чинні програми із зарубіжної літератури і визначте, якої підготовки потребує вчитель-словесник.
57. Значення шкільного курсу «Зарубіжна література» його зміст і структура.
58. Схарактеризуйте специфіку наповнення і роботи шкільного літературного кабінету.
59. Наочність та технічні засоби навчання на уроках зарубіжної літератури.
60. Наведіть приклад фрагменту уроку зарубіжної літератури з використанням одного з видів наочності.

Зразки тестових завдань

I рівень

1. Навчальне видання, що визначає зміст, обсяг і вимоги до вивчення певного навчального предмета, курсу, дисципліни, розвитку та виховання особистості згідно з державними стандартами освіти та навчальних планів – це:
  - 1) підручник;
  - 2) календарно-тематичне планування;
  - 3) навчальна програма;
  - 4) дидактичний матеріал.
2. Специфіка вивчення зарубіжної літератури у вітчизняній школі полягає в тому, що твори світового письменства вивчаються:
  - 1) мовою оригіналу;
  - 2) у підручниках;
  - 3) у художніх україномовних перекладах;
  - 4) у хрестоматіях.
3. Державний документ, який містить показники, що забезпечують взаємозв'язок навчального процесу і результатів навчання, охоплює сукупність освітніх цілей, визначених Конституцією та законами України у сфері освіти, які орієнтовані на досягнення нової якості освіти, – це:
  - 1) Державний стандарт освіти;
  - 2) навчальна програма;
  - 3) концепція літературної освіти;

- 4) календарно-тематичний план.
4. Складовими презентації є:
  - 1) навчальний посібник;
  - 2) показ короткометражного фільму;
  - 3) сторінка, яка містить фотографії;
  - 4) це сторінка, яка містить зображення, елементи аудіо та відео фрагменти.
5. Дидактичний матеріал – це:
  - 1) особливий тип навчального посібника;
  - 2) наочність, технічні засоби;
  - 3) картки та таблиці;
  - 4) цілеспрямовано розроблені документи, для використання у навчальному процесі за допомогою прикладних програм.

II рівень

1. Кому належить даний вислів: «Реальне пізнання неможливе без чуттєвого рівня пізнання»:
  - 1) Платону;
  - 2) Архімеду;
  - 3) Аристотелю;
  - 4) Гіппократу.
2. Найдіть правильну відповідь і продовжте: «Взаємопов'язана діяльність вчителя та учнів на уроках літератури задля реалізації освітніх, розвивальних та виховних завдань це – ...»:
  - 1) методика;
  - 2) технологія;
  - 3) метод;
  - 4) прийом.
3. Найдіть неправильну назву методу навчання з літератури за класифікацією М. Кудряшова:
  - 1) інформаційно-рецептивний;
  - 2) творче читання;
  - 3) дослідницький;
  - 4) репродуктивний.
4. Приберіть неправильну назву типу уроку за загально-дидактичною класифікацією Є. Пасічника:
  - 1) урок-засвоєння нових знань із літератури;
  - 2) урок-систематизація та узагальнення знань;
  - 3) урок-контроль та оцінки знань;
  - 4) поглибленого вивчення твору літератури.
5. Оберіть найбільш повну відповідь. Сутність пообразного шляху аналізу художнього твору полягає в ...:
  - 1) розкритті рис характеру персонажів;
  - 2) усвідомленні учнем характерів, вчинків героїв та важливих суспільних проблем;
  - 3) розкритті рис характеру персонажів, висвітленні авторського ставлення до своїх героїв, з'ясування засобів творення образів персонажів;
  - 4) особистому сприйнятті художніх образів.

Зразки екзаменаційних білетів

Маріупольський державний університет

Освітній ступінь «Бакалавр»

Галузь знань **01 Освіта**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Спеціалізація «Англійська мова та література»

Денна форма навчання

Семестр VII

Навчальна дисципліна **Методика викладання зарубіжної літератури у закладах ЗСО**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

1. Виконайте тестові завдання.
2. Методологічні основи навчання зарубіжної літератури в школі.
3. Наведіть приклад розробленого вами фрагменту уроку, де були б ефективно використані знання методологічних основ викладання зарубіжної літератури в школі.

Затверджено на засіданні кафедри _____ англійської філології

Протокол № __ від „__” _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатори: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Маріупольський державний університет

Освітній ступінь «Бакалавр»

Галузь знань **01 Освіта**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Спеціалізація «Англійська мова та література»

Заочна форма навчання

Семестр VII

Навчальна дисципліна **Методика викладання зарубіжної літератури у закладах ЗСО**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

1. Виконайте тестові завдання.
2. Дослідницький метод у роботі вчителя-словесника.
3. Наведіть приклад ефективного застосування дослідницького методу на уроці.

Затверджено на засіданні кафедри _____ англійської філології

Протокол № __ від „__” _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатори: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Маріупольський державний університет

Освітній ступінь «Бакалавр»

Галузь знань **01 Освіта**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Спеціалізація «**Англійська мова та література**»

Заочна форма навчання

Семестр VII

Навчальна дисципліна **Методика викладання зарубіжної літератури у закладах ЗСО**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № __

1. Виконайте тестові завдання.
2. Творчий характер уроку зарубіжної літератури.
3. Підготуйте презентацію підручника «Зарубіжна література» (фрагмент уроку, клас за вибором).

Затверджено на засіданні кафедри _____ англійської філології _____

Протокол № __ від „__” _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Екзаменатори: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Післятестацийний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

11. Критерії оцінювання

Критерії і норми оцінювання навчальної діяльності студентів на семінарських заняттях

При контролі систематичності й активності роботи на семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на семінарські заняття; результати експрес-контролю тощо.

Відповідь на семінарських заняттях може бути оцінено від 0 до 10 балів. При підрахунку балів за цей вид контролю виставляється середньозважена кількість балів за всі заняття.

Бали за окремий вид навчальної діяльності		Критерії оцінювання
за шкалою від 1 до 5	за шкалою від 1 до 10	
5	9-10 балів	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; чітко розуміє зміст завдання і вільно володіє спеціальною термінологією; матеріал викладає вільно самостійно та аргументовано; творчо, глибоко, послідовно висловлює власну думку; правильно застосовує знання із суміжних дисциплін для вирішення практичних завдань чи проблем; повністю розкриває зміст питання плану семінарського заняття; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює навчальний матеріал; повно та логічно відповідає на додаткові запитання за змістом теми. Припускається 2-3 неточностей, які не призводять до помилкових висновків.
4	7-8 балів	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно аргументовано, обґрунтовано та послідовно його викладає; в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, на достатньо високому рівні виконує творчі завдання з дотриманням чистоти та правильності виконання, оперує необхідними термінами, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі 1-2 несуттєві неточності у використанні спеціальної термінології та незначні помилки у висновках, узагальненнях, які не впливають на конкретний зміст.
3	5-6 балів	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом; на середньому рівні розкриває зміст теоретичних запитань, але не завжди послідовно, без глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; робить поверхові висновки; творчі завдання виконує без дотримання чистоти та правильності; недостатньо використовує наукову термінологію; не використовує знань із суміжних дисциплін; помиляється у вживанні спеціальної термінології/недостатньо її використовує; відсутні правильні відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.

2	3-4 бали	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та грубі помилки в остаточних висновках; виконує творчі завдання на низькому рівні; не вживає спеціальні терміни; відсутні правильні відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
1	0-2 бали	Здобувач вищої освіти частково володіє/не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його висвітлити/викласти зміст більшості питань теми, допускаючи при цьому суттєві помилки; не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань; виконує творчі завдання на дуже низькому рівні; не вживає спеціальні терміни, висновки відсутні. Відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; відмова від відповіді на запитання за змістом теми.

Критерії і норми оцінювання виконання завдань для самостійного опрацювання

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці підлягають: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; виконання практичних завдань; написання рефератів, тез / есеїв тощо.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення; вміння систематизувати знання за окремими темами; вміння робити обґрунтовані висновки; володіння категорійним апаратом; навички і прийоми виконання практичних завдань; вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку; самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання тез / есею є: здатність проводити критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Критеріями оцінювання індивідуального завдання є: відповідність технічним вимогам до індивідуального завдання; оригінальність концепції проекту; нові креативні вирішення сформульованої проблеми; вміння впевнено довести результати, що були отримані в результаті виконання індивідуального завдання; наявність якісної презентації без помилок; оцінка, яку надала навчальна група під час захисту роботи.

Відповідь за кожне завдання при виконанні обов'язкової самостійної роботи може бути оцінено від 0 до 3 балів. Підрахунок балів за цей вид контролю відбувається шляхом накопичення балів за всі види роботи.

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бали	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань, якісно виконує творчі завдання з дотриманням чистоти та правильності виконання, вільно використовує наукову термінологію. Правильно вирішив усі завдання.
2 бали	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, повно розкриває зміст теоретичних запитань, на достатньо високому рівні виконує творчі завдання з дотриманням чистоти та правильності виконання, вільно використовує наукову термінологію. Правильно вирішив більшість/половину завдань.
1 бал	Студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, допускає істотні неточності та помилки. На середньому рівні розкриває зміст теоретичних запитань та на виконує творчі завдання щодо дотримання чистоти та правильності виконання, недостатньо використовує наукову термінологію. Правильно вирішив меншість/окремі завдання.
0 балів	Студент виконує творчі завдання на дуже низькому рівні (не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань).

Критерії і норми оцінювання виконання модульних (контрольних) завдань

При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться у формі тестів, відповідей на теоретичні питання та виконання практичних завдань.

Модульну контрольну роботу може бути оцінено від 0 до 3 балів. При виконанні модульних контрольних робіт підсумкова оцінка буде формуватися як середньозважена кількість балів за цей вид контролю.

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання навчальних досягнень
3 бали	Студент у повному обсязі, правильно та якісно виконав усі завдання (90%-100% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

2 бали	Студент більшість завдань виконав якісно з достатньо високим рівнем правильних відповідей (75%-89% виконання усіх розділів модульної (контрольної) роботи).
1 бал	Студент виконав завдання якісно з середнім показником правильних відповідей (50%-74% виконання всіх розділів модульної (контрольної) роботи).
0 балів	Студент завдання не виконав (виконання 49% усіх розділів модульної (контрольної) роботи).

**Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.
Засоби оцінювання. Організація підсумкового контролю.**

Підсумковий контроль знань студентів у формі іспиту

На екзамені екзаменатор оцінює відповідь студента за національною 4-бальною шкалою і виставляє екзаменаційну оцінку «**відмінно**», «**добре**», «**задовільно**», «**незадовільно**».

Об'єкт контролю – рівень засвоєння теоретичних знань та володіння професійно-методичними вміннями, сформованими у студента в результаті навчання 2 модулів із курсу.

Форма контролю: співбесіда з екзаменатором, яка передбачає відповідь студента на питання екзаменаційного білета з тем, що вивчались у курсі, виконання тестового та практичного завдання і захист плану-конспекту уроку зарубіжної літератури.

Критерії оцінювання:

Перше питання (відповідь на теоретичне питання) оцінюється за критеріями:

- відповідність змісту;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- доказовість викладу;
- термінологічна коректність.
- точність виконання практичного завдання.

Друге питання (захист плану-конспекту уроку) оцінюється за критеріями:

- методична грамотність;
- здатність до обґрунтування методичних рішень;
- правильність оформлення плану-конспекту.

Схема оцінювання: кожний критерій оцінюється за чотирибальною шкалою: «**відмінно**» (5 балів), «**добре**» (4 бали), «**задовільно**» (3 бали), «**незадовільно**» (2 бали).

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання (в балах)			
		«відмінно» – 5	«добре» – 4	«задовільно» – 3	«незадовільно» – 2
Перше питання					
1	Відповідність змісту	Відповідь студента повністю відповідає змісту питання. Усі основні проблеми визначені чітко.	Відповідь студента в основному відповідає змісту питання. Не всі основні проблеми визначені чітко.	Відповідь студента лише частково відповідає змісту питання. Основні проблеми визначені нечітко.	Відповідь студента не відповідає змісту питання. Основні проблеми не визначені.
2	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні проблеми повністю і ґрунтовно розкриті.	Основні проблеми розкриті не досить повно і ґрунтовно.	Основні проблеми розкриті лише частково і без належної глибини.	Основні проблеми не розкриті.
3	Доказовість викладу	Студент демонструє високий рівень доказовості викладу матеріалу з питання. Він може викласти свою точку зору з проблем, що обговорюються.	Студент викладає матеріал, в основному аргументуючи методичні положення. Він відчуває труднощі у викладенні своєї точки зору щодо ряду проблем.	Студент викладає матеріал, майже не аргументуючи методичні положення. Він не має своєї точки зору щодо більшості проблем.	Доказовість викладу матеріалу і самостійні міркування відсутні.
4	Термінологічна коректність	Студент досить вільно й коректно користується методичною термінологією. Він володіє повним запасом методичних термінів.	Студент в основному правильно використовує методичну термінологію. Невелика кількість термінологічних помилок не перешкоджає розумінню змісту викладеного.	Студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного. Він володіє обмеженим запасом методичних термінів.	Студент майже не користується методичною термінологією. Його запас методичних термінів мінімальний.
5	Точність виконання практичного завдання	Виконане студентом завдання є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного	Виконане студентом завдання є комунікативно орієнтованим, однак має незначні порушення логіки поетапного	Виконане студентом завдання не є комунікативно орієнтованим, має серйозні порушення логіки	Виконане студентом завдання не є комунікативно орієнтованим, не відповідає вимогам поетапного

		формування навичок і вмінь та враховує вікові особливості учнів.	формування навичок і вмінь, врахування вікових особливостей учнів.	поетапного формування навичок і вмінь та врахування вікових особливостей учнів.	формування навичок і вмінь та не враховує вікових особливостей учнів.
Друге питання					
6	Методична грамотність	План-конспект уроку виконаний у відповідності з вимогами до поурочного планування щодо формулювання цілей уроку, визначення методичної структури і змісту уроку з урахуванням етапу навчання.	План-конспект уроку в основному виконаний методично грамотно, проте є незначні недоліки у дотриманні зазначених вимог.	План-конспект уроку виконаний із значними недоліками стосовно зазначених вимог.	План-конспект уроку виконаний методично безграмотно.
7	Здатність до обґрунтування методичних рішень	Студент спонтанно і правильно реагує на запитання екзаменатора. Він здатний теоретично обґрунтувати вибір власних методичних рішень.	Студент адекватно реагує на запитання екзаменатора, однак він не досить впевнено обґрунтовує вибір власних методичних рішень.	Студент не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень.	Студент не здатний правильно реагувати на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень.
8	Правильність оформлення плану-конспекту	План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, оформлений у відповідності до вимог і включає всі необхідні компоненти.	План-конспект виконаний грамотно у мовному відношенні, включає всі необхідні компоненти, проте його оформлення має незначні недоліки.	План-конспект має значні недоліки як у мовному відношенні, так і в його оформленні, включає не всі необхідні компоненти.	План-конспект не відповідає вимогам до його оформлення, містить велику кількість мовних помилок, не має усіх необхідних компонентів.

Оцінка «**відмінно**» за кожне окреме питання виставляється за умови, якщо відповідь студента у повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «**добре**» чи «**задовільно**» за кожне окреме питання не може бути виставлена, якщо відповідь студента зовсім не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв. У такому разі виставляється оцінка «**незадовільно**».

**Підсумкова оцінка за відповіді на два питання
екзаменаційного білета виставляється за таких умов:**

«відмінно» – студент одержав

- ✓ дві оцінки «5»;
- ✓ оцінку «5» за перше питання та оцінку «4» за друге питання;

«добре» – студент одержав

- ✓ оцінку «4» за перше питання та оцінку «5» за друге питання;
- ✓ оцінку «4» за перше питання та оцінку «3» за друге питання;
- ✓ дві оцінки «4»;
- ✓ оцінку «5» за перше питання та оцінку «3» за друге питання;

«задовільно» – студент одержав

- ✓ оцінку «3» за перше питання та оцінку «4» за друге питання;
- ✓ оцінку «3» за перше питання та оцінку «5» за друге питання;
- ✓ дві оцінки «3»;

«незадовільно» – студент одержав

- ✓ оцінку «2» за одне із двох питань.

Підсумкова оцінка за два питання екзаменаційного білета

«відмінно»	5, 5
	5, 4
«добре»	4, 5/3
	4, 4
	5, 3
«задовільно»	3, 4/5
	3, 3
«незадовільно»	2, 3/4/5
	3/4/5, 2

Оцінювання екзамену у цілому має такий вигляд:

45-50 балів – «5»

35-44 бали – «4»

25-34 балів – «3»

15-24 балів – «2».

1-14 балів – «1».

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Критерії оцінювання	Показники	Бали min / max
Структура уроку (етапи)	Відповідність між темою, метою, завданнями уроку – та його змістом, використаними технологіями та результатом	0,5/2
	Органічна пов'язаність етапів між собою, цілісне бачення уроку. Відповідність структури уроку типу уроку. Місце уроку в ситуативно-тематичному циклі	0,5/6
Форми, методи і прийоми роботи для реалізації завдань уроку	Розуміння сутності технології, яка використовується на уроці	0,5/2
	Вдалих та адекватний добір методик (форми, методи, прийоми роботи зі врахуванням вікових особливостей учнів) для результативності уроку, спрямованих на формування та розвиток ключових компетентностей учнів: ефективність, інноваційність і креативність	0,5/6
Технічні засоби та наочність	Мультимедійна презентація	0,5/2
	Розробка засобів діагностики й оцінювання навчальних досягнень учнів (методичні рекомендації й тести)	0,5/2
Загальна оцінка		3/20

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Лекційні заняття	16	0,53	8
Семінарські заняття	14	0,47	16
МКР	20	0,67	6
Виконання ІНДЗ	10	0,33	20
Підготовка і складання екзамену	30	1	50
Підсумок	90	3	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, кваліфікаційної роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

1. Опорні конспекти лекторію.
2. Методичні рекомендації до підсумкового контролю та виконання самостійної роботи.
3. Перелік основних термінів та понять з дисципліни.
4. Питання для самоконтролю за темами.
5. Дидактичний матеріал, ілюстративні матеріали, схеми, таблиці до різних тем.
6. Фонд електронних документів та друковані посібники (кафедральні видання).
7. Аудиторія з мультимедійною дошкою або проектором.
8. Персональні комп'ютери з пакетом Microsoft Office, із доступом до Навчального порталу МДУ.

14. Рекомендовані джерела інформації

Обов'язкова література

1. Зарубіжна література. 5-11 класи: навчальні програма, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2018-2019 навчальному році / Укладачі О. Ю. Котусенко.– Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 176 с.
2. Мацевко-Бекерська Л. Методика викладання світової літератури. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2011. 320 с.

3. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах освіти. Київ: Ленвіт, 2010. 368 с.
4. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За редакцією доктора педагогічних наук, професора, члена-кореспондента АПН України Н. Й. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 344 с.
5. Ніколенко О. М., Куцевол О. М. Сучасний урок зарубіжної літератури: Посіб. для вчителя. Київ: Академія, 2003. 288 с.
6. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.
7. Пультер С., Лісовський А. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир: «Полісся», 2000. 163 с.
8. Степанишин Б.І. Стратегія і тактика в літературній освіті учнів. Київ: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 191с.
9. Токмань Г. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. Київ: Міленіум , 2002. 319 с.
10. Штейнбук Ф. Методика вивчення зарубіжної літератури в школі. Київ: Кондор, 2011. 312 с.

Додаткова література

1. Ілюстрації до творів світової літератури: спеціальний кольоровий випуск. *Зарубіжна література в школі*. 2013. № 21/22. С. 2–39.
2. Із скарбнички педагогічних знахідок учасників дистанційного тренінгу: [із світової літератури] / роботи: В. Устіяновської, С. Дячок, Н. Рябошапко, А. Химинець, Л. Соломки, Л. Качур, Л. Урожай. *Зарубіжна література в школах України*. 2011. № 9. С. 12-14.
3. Картинна галерея кабінету літератури. *Зарубіжна література в школі*. 2013. № 13/14. С. 1–4.
4. Репродукції картин до уроків розвитку мовлення: пейзажі, портрети, натюрморти, антивоєнні картини. *Зарубіжна література в школі*. 2011. № 13/14. С. 2-31.
5. Таблиці «Літературно-психологічні портрети зарубіжних письменників». *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2007. № 8. С. 49-51.
6. Алексєєва Т.Ф. Впровадження технологій інтерактивного навчання на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 4. С. 31-33.
7. Аркуша М. Прийоми роботи з художнім текстом у 5–6 класах. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 5. С. 41.
8. Бак С. Навчальний діалог як метод формування свідомого читача. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 9. С. 20-22.
9. Басюк Ж. Філософсько-антропологічний підхід на уроках світової літератури. *Світова література*. 2014. № 3. С. 10–12.
10. Бей Г. Компаративний аналіз програмних творів світової та української літератур. *Світова література. Шкільний світ*. 2013. № 16. С. 38–41.
11. Битько Ю. Фанфік на уроках світової літератури. *Світова література*. 2014. № 17. С. 23–25.

12. Богосвятська А-М. Біоадекватна (ноосферна) практика літературної освіти. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2012. № 11. С. 22–25.
13. Богосвятська А. Розвиток інтегративного мислення учнів засобами мистецтва художнього слова. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2013. № 3. С. 33–38.
14. Богосвятська Анна-Марія. Уроки-майстерні: технологія і практика. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2012. № 11. С. 16–21.
15. Богосвятська А. Емоційний інтелект і уроки світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2012. № 11. С. 22–27.
16. Богосвятська, А. Здоров'язбережувальні та здоров'ятворчі технології на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2012. № 6. С. 14-16.
17. Богосвятська, А. Інтерактивний підхід до вивчення літератури як пробудження пізнавальної діяльності учнів. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 12. С. 33–37.
18. Богосвятська, А. Методика компетентнісного викладання на уроках літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2012. № 7/8. С. 56-63.
19. Богосвятська, А. Особливості застосування технології створення ситуації успіху на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 11. С. 14–18.
20. Богосвятська, А. Реалізація моделі особистісно орієнтованого навчання на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 4. С. 9–13.
21. Богосвятська, А. Технологія зустрічних зусиль як ознака сучасного уроку літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 2. С. 34–37.
22. Богосвятська, А. Урок світової літератури як діалог. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 7/8. С. 77–83.
23. Богосвятська, А-М. Методи ейдетики на уроках СЛ. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2011. № 47/48. С. 40-43.
24. Боднар, В. Т. З практики використання програми «Intel навчання для майбутнього»: підготовчі матеріали до уроків із зарубіжної літератури в 11 класі при вивченні роману Михайла Булгакова «Майстер і Маргарита». *Формування професійної культури вчителя в контексті інтеграції України в європейський освітній простір*. 2007. С. 154-159.
25. Боднар, В. Т. Інтерактивні технології навчання у процесі вивчення зарубіжної літератури. *Шляхи удосконалення навчального процесу в контексті інноваційних змін у системі вищої освіти*. 2011. С. 56-58.
26. Бондар, К. Компаративістика потрібна сучасній школі. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 2.
27. Бондаренко, М. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності учнів на уроках світової літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 12-14.
28. Буцька, Ірина. Методи та прийоми критичного мислення на уроках СЛ: характеристика окремих методів і прийомів. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2011. № 1. С. 20-21.
29. Бушакова, О. Фанфіки на уроці зарубіжної літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 4. С. 49–51.

30. Бушакова, О. Фанфіки на уроці зарубіжної літератури: розділ 2: позитивні та негативні риси фанфікшна. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 5. С. 37–42.
31. Бушакова, О. Фанфіки на уроці зарубіжної літератури: розділ 5 : аптека для душі / О. Бушакова. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 9. С. 28–30.
32. Бушакова, О. Фанфіки на уроці зарубіжної літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 6. С. 13–17.
33. Вичерова, Л. В. Модульно-розвивальне навчання як засіб його індивідуалізації : На прикладі модульного циклу "Життя і творчість Оноре де Бальзака". *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 9. С. 48-53.
34. Вінглівський, Н. М. Елементи інтерактивної методики - кожному уроку :(система уроків за темою: "Література Середньовіччя"). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 2. С. 44-48.
35. Вітченко, А. О. Використання театральних інтерпретацій під час вивчення творів світової драматургії у школі. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. №3. С.41-42.
36. Гавриш, І. П. Архітектура, скульптура і фотодокументи на уроках літератури. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2003. №3. С. 47.
37. Ганич, Н. І. Як ми знаємо зміст твору: (кросворди). *Все для вчителя*. 2004. №4-5. С. 48-49.
38. Гетьманенко, Ірина Ефективність порівняльної методики на уроках світової літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 2-3.
39. Гладышев, В. " Эпический театр Бертольда Брехта". *Зарубіжна література*. 2004. №2. С.21-24.
40. Глова, Богдан Прийоми використання радіантного конспектування при вивченні словесності в школі. *Світова література. Шкільний світ*. 2013. № 10. С. 4–10.
41. Голозубова, Н. І. Інтерактивні методи і прийоми для здійснення мотиваційної навчальної діяльності. 7-й клас: [зразки завдань для проведення мотиваційного етапу уроку]. *Зарубіжна література в школі*. 2012. № 20. С. 5–12.
42. Голяс, С. Є. Кластер як один із методів формування критичного мислення школярів на уроках світової літератури: матеріали учасників семінару учителів року зі світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 12. С. 4–5.
43. Гревцева, Тамара Фанфікшн-простір відкритий для діалогу. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 3. С. 2–3.
44. Гринюк, Л. Г. Слова і фарби: твори світового живопису на уроках світової літератури. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2013. № 2. С. 2–6.
45. Гузь, О. О. До опанування засад методики навчального діалогу та особливостей структури сучасного уроку літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2006. № 12. С. 6-15.
46. Демченко, Олена Розвиток комунікативних здібностей учнів на уроках світової літератури з використанням інноваційних методів навчання. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 6. С. 20-22.

47. Довгань, Л. Д. Реалізація моделі особистісно орієнтованого навчання на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 4. С. 14–16.
48. Дячок, Світлана Імагологічні аспекти проектної технології на уроках світової літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 11/12. С. 14-15.
49. Дячок, С. О. Типи аналізу художнього твору, адаптовані до шкільної практики: фрагменти конспектів уроків. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 5. С. 39–43.
50. Ільяшенко, М. А. Театральне мистецтво як один із аспектів вивчення світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 4. С. 18–20.
51. Карман, Т. І. Створення відеом на уроках світової літератури як засіб розвитку творчих здібностей школярів. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 11. С. 48–49.
52. Карпенкіна, Л. Г. Використання ігрових форм на уроках світової літератури як засіб підвищення інтересу учнів до навчання. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 4. С. 23–28.
53. Карпик, Марія Розвиток творчих здібностей школярів засобами інноваційних методик: з досвіду роботи. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 11/12. С. 12–15.
54. Кашуба, Євдокія Біоадекватна технологія як умова розвитку творчого мислення школярів: опис технології. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 2. С. 22-23.
55. Кашуба, Євдокія Гра як спосіб стимулювання в учнів інтересу до предмета: [світова література]. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 12. С. 15–33.
56. Кашуба, Євдокія Думки з приводу технології "ноосферна освіта". *Зарубіжна література в школах України*. 2012. № 4. С. 23-25.
57. Кириченко, Тетяна Творчість – крок до нового: розвиток творчої особистості учня засобами навчальної діяльності на уроках світової літератури. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 16. С. 36–41.
58. Клименко, Ж. В. Творче читання поглибить сприйняття твору: (методика використання коментарів). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2004. №2. С.8-13.
59. Коваленко, Т. В. Створення ситуації успіху на уроках російської мови та зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школі*. 2015. № 23/24. С. 40-1–40-8.
60. Кондратьєва, О. К. "Я відповідаю за тих, кого навчаю": [дидактичний аналіз, конспект уроку в системі пошуково-дослідницької роботи]. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 5. С. 46–49.
61. Конопля, Т. Компетентнісний підхід у навчанні школярів на уроках зарубіжної літератури : з досвіду роботи гімназії "Ерудит" м. Києва. *Рідна школа*. 2009. № 7. С. 43-44.
62. Кройтор, Зінаїда Навчально-дидактичні ігри як засіб розвитку пізнавальної діяльності учнів на уроках СЛ. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2010. № 45. С. 10-17.
63. Кругла, Л. В. Діяльність учителя-словесника з організації краєзнавчої роботи: [при вивченні світової літератури]. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 5. С. 26–33.
64. Крутенко, О. Використання інтерактивних стратегій - крок до фасилітації навчання: вивчення твору Кіплінга "Мауглі". *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2011. № 45/46. С. 32-41.

65. Кузьмицька, Світлана Формування духовних цінностей на уроках світової літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 10. С. 9–11.
66. Кушицька, Г. В. Роль проблемно-пошукового методу навчання в організації дослідницької діяльності учнів : (з досвіду). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 2. С. 26-28.
67. Лівар, Л. Г. Література і моя професія: [метод проєктів]. *Все для вчителя*. 2013. № 5. С. 73–74.
68. Лозова, О. В. Використання елементів тренінгових технологій на уроках у старших класах. На прикладі вивчення драми Макса Фріша "Санта Крус". 11 клас. *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 10. С. 18-14.
69. Лупішко, Т. М. Використання ігрових форм і методів під час вивчення світової літератури в загальноосвітніх навчальних закладах. *Проблеми освіти*. 2010. Вип. 65. С. 27-30.
70. Луцишина, О. Г. Формування активної читацької особистості засобами інтерактивних форм навчання на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школі*. 2008. № 6. С. 2-11.
71. Ляшенко, І. ІК-технології у викладанні світової літератури. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2012. № 6. С. 53-54.
72. Ляшенко, І. М. Розвиток здібностей учнів до словесної творчості: [при вивченні світової літератури]. *Зарубіжна література в школах України*. 2014. № 5. С. 21–23.
73. Макаренко, Тетяна Мистецьке багатоголосся. Застосування проєктної технології з елементами компаративного аналізу: [урок літератури]. *Світова література. Шкільний світ*. 2013. № 17. С. 26–28.
74. Мартинчук, Н. Інтерактивні технології – шлях до формування читацьких компетенцій. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2009. № 6. С. 3-5.
75. Матюшкіна, Т. П. Використання схематичної наочності під час вивчення світової літератури в 10-11 класах: [фрагменти уроків]. *Зарубіжна література в школі*. 2012. № 11/12. С. 40-1-40-16.
76. Матюшкіна, Т. П. Використання схематичної наочності під час вивчення світової літератури в 10-11-х класах: [10-й клас]. *Зарубіжна література в школі*. 2012. № 9. С. 20-1-20-8.
77. Матюшкіна, Т. П. Використання схематичної наочності під час вивчення світової літератури в 10-11-х класах: [11-й клас]. *Зарубіжна література в школі*. 2012. № 10. С. 20-1-20-8.
78. Матюшкіна, Т. П. Використання схематичної наочності під час світової літератури в 10-11-х класах: файл № 2. *Зарубіжна література в школі*. 2012. № 8. С. 20-1-20-8.
79. Машкевич, С. Сучасні освітні технології: компаративний підхід при викладанні зарубіжної літератури. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2009. № 1. С. 30-34.
80. Мельник, А. О. Передумови використання ігрової діяльності в процесі вивч. зарубіж. літ. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. №3. С.44-45.
81. Мурзо, Т. Каліграма як засіб художнього розвитку дитини. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2007. № 6. С. 21-23.

82. Мурзо, Т. Є. Краще один раз побачити і запам'ятати, ніж сто разів почути... й забути: (візуалізація інформації як засіб осмислення навчального матеріалу). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2005. № 2. С. 24-25.
83. Назаренко, О. В. Використання інформаційних технологій у вивченні світової літератури та російської мови. *Зарубіжна література в школі*. 2011. № 11/12. С. 18-21.
84. Ніколенко, О. Fanfiction як явище літератури, культури і сучасної методики / О. Ніколенко, К. Таранік-Ткачук. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 16–21.
85. Нікольнікова, О. Є. Аналіз літературного твору має бути цілісним: з практики аналізу сонетів і трагедії В.Шекспіра за модульно-розвивальною методикою. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2006. № 10. С. 53-56.
86. Оліфіренко, С. Ресурси Інтернету: методичні засади застосування. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2010. № 2. С. 16-18.
87. Онуфрійчук, І. Фанфіки на уроках літератури: [прикладі фанфіків]. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2015. № 6. С. 25–32.
88. Прищепа, Тетяна І навчати, і навчатися: організація навчально-ігрової діяльності учнів. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 7/8. С. 45-48.
89. Пронкевич, Олександр Ідальго хитромудрий, мальований і ляльковий. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 5. С. 21-27.
90. Радченко, В. В. Використання опорно-логічних схем на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школі*. 2015. № 1/2. С. 4–17.
91. Радченко, С. Формування креативного простору за допомогою активних методів навчання: [світова література]. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 6. С. 11–12.
92. Ротко, Т. М. Літературні диктанти. 9-й клас / Т. М. Ротко, Н. В. Ніжанківська. *Зарубіжна література в школі*. 2011. № 19. С. 21-34.
93. Самодріна, Л. Інтерактивні методи навчання на уроках зарубіжної літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2016. № 6. С. 34–35.
94. Сафаян, С. І. Фонові знання – база, що забезпечує поглиблене прочитання твору. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2003. №3. С.43–.
95. Сенік, В. Використання інтеграції на основі компаративного аналізу при вивченні літератури / В. Сенік, М. Сірко. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 17/18. С. 4–20.
96. Сіденко, В. Прийом віршування на уроках зарубіжної літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2015. № 7/8. С. 59–60.
97. Скобельська, О. І. Мандрівка місцями героїв світової літератури:(сценарій позакласного заходу). *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. №3. С.62-63.
98. Смахтіна, Любов Пошук істини нескінченний: формування дослідницької компетенції. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 2. С. 14-15.
99. Смовська, І. Ю. Інтерактивні методи навчання на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школі*. 2010. № 11-12. С. 20-28.
100. Соловець, Л. О. "Що водить сонце і світила": Літературно- мистецька вікторина: Данте. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. №4. С.13-21.
101. Сорока, І. І. Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 1. С. 49–52.

102. Стегній, В. Технології розвитку креативного мислення на уроках світової літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2014. № 4. С. 28–33.
103. Тавенко, Надежда Применение интерактивных методов обучения на уроках литературы. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2012. № 22. С. 13–14.
104. Тіхоненко, С. Читацькі компетенції учнів: хронотопічний аналіз художнього тексту. *Світова література*. 2015. № 1. С. 21–22.
105. Тіхоненко, С. Створення фанфіків на уроках літератури як один із засобів розширення читацької свідомості учнів / С. Тіхоненко, Д. Маньківська. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 3. С. 8–11.
106. Тіхоненко, С. Один із засобів розширення читацької свідомості учнів: [фанфік] / С. Тіхоненко, Д. Маньковська. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 22–25.
107. Ткач, І. О. «Погане навчання підносить істину, гарне – навчає її знаходити»: Про організацію пошуково-дослідницької діяльності на уроках світової літератури у вихованні компетентного читача. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 5. С. 44–46.
108. Ткачова, О. П. Розвиток інтелектуально-творчого потенціалу учнів. *Зарубіжна література в школі*. 2011. № 11/12. С. 47–49.
109. Топільницька, Олена Освіта учнів засобами кіномистецтва на уроках літератури. *Світова література*. 2014. № 12. С. 32–34.
110. Третяк, Людмила Проектні технології на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 5. С. 50–51.
111. Туряниця, В. Компаративний аналіз літературних об'єктів на етапі модернізації шкільної літературної освіти. *Світова література*. 2015. № 1. С. 19–20.
112. Умецька, Н. Медіаосвіта – сучасна педагогічна технологія. *Відкритий урок: розробки, технології, досвід*. 2010. № 2. С. 14–15.
113. Фартух, Л. А. Використання ейдос-конспекту на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. № 3. С. 17–21.
114. Федорова, Л. Інтерактивні конспекти уроків світової літератури. У контексті системного, комплексного та діяльнісного підходів до навчання. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2015. № 2. С. 35–45.
115. Форсюк, Валентина Компаративна методика уроків для учнів різновікового складу. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. № 4. С. 3.
116. Фурсова, Л. О. Проблема співвідношення лицарського кодексу честі та загальнолюдських цінностей життя: (За баладою Ф. Шиллера "Рукавичка"). 8кл. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. 2004. №3. С. 18–21.
117. Харибіна, Н. М. Застосування ІКТ в інноваційних формах навчання. *Зарубіжна література в школі*. 2013. № 2. С. 20–1–20–8.
118. Харибіна, Н. М. Застосування ІКТ в інноваційних формах навчання: [уроки літератури : Дж. Свіфт "Мандри Гуллівера"]. *Зарубіжна література в школі*. 2013. № 3. С. 20–1–20–8.
119. Химера, Н. В. Роль медіаосвіти на уроках зарубіжної літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2015. № 11. С. 22–25.
120. Химинець, А. "Шість капелюхів мислення". Використання методу Едварда де Боно на уроках світової літератури. *Світова література*. 2014. № 19. С. 6–13.

121. Холодняк, Н. Фанфік: вимога сьогодення чи данина інтернет-моді? *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 26–27.
122. Храброва, Валерія. Роль діалогу у формуванні образної картини світу учнів засобами художньої літератури. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 5. С. 58–63.
123. Хроменко, Ірина Використання методів інтерактивного навчання на уроках світової літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2011. № 12. С. 8-12.
124. Хроменко, Ірина. Фанфіки у шкільній практиці викладання літератури. *Зарубіжна література в школах України*. 2013. № 4. С. 17–22.
125. Хроменко, Ірина Анатоліївна Сучасні підходи до організації уроку світової літератури: дистанційний навчальний тренінг : [10 занять]. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2012. № 7/8. С. 2-64.
126. Чаус, М. Л. Зла вдача Синьої бороди: (рекомендації до компаративного аналізу казки Шарля Перро). *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2004. №2. С.27-29.
127. Шевчук, Г. М. Учитель - творець свого уроку. З досвіду складання опорних схем і таблиць. *Зарубіжна література в школах України*. 2007. № 10. С. 11-13.
128. Юсипович, І. ...Від пасивного читача до активного творця: інтерактивні технології навчання. *Зарубіжна література. Шкільний світ*. 2011. № 45/46. С. 5-28.
129. Ялтанець, Тетяна. Додати уроку "смаку дитинства": [вивчення літератури школі]. *Всесвітня література в сучасній школі*. 2013. № 1. С. 12–13.

Інформаційні ресурси. Періодичні фахові видання

1. Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. – К. : Видавничий дім «Всесвіт». URL: <http://vsesvit-journal.com>
2. Всесвітня література в сучасній школі: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : РА «Освіта України». URL: <https://ra-ou.com.ua/index.php?id=6>
3. Всесвітня література в школах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса. URL: <http://presa.ua/vsesvitnja-literatura-v-shkolah-ukraini.html>
4. Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт: URL: <https://zl.kiev.ua/>
5. Всесвітня література та культура в навчальних закладах України: науково-методичний журнал. – К. : Антросвіт.
6. Зарубіжна література: науково-методична газета. – К. : Шкільний світ.
7. Зарубіжна література в школі: науково-методичний журнал. – Харків : Основа.
8. Дивослово. Українська мова і література в навчальних закладах: щомісячний науково-методичний журнал. URL: <https://dyvoslovo.com.ua/>
9. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. – К. : Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal>

Бібліотеки та ресурсні центри для викладачів

Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського:

<http://www.nbuv.gov.ua/>

Державна бібліотека України для юнацтва:

<http://www.4uth.gov.ua/>

Національна бібліотека України для дітей

www.chl.kiev.ua/

Національна парламентська бібліотека України:

<http://www.nplu.org/>

Львівська обласна бібліотека для дітей:

<http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>

Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література):

<http://ukrplib.com>.

Бібліотека українського центру:

<http://ukrcenter.com>.

Дитячий сайт «Казкар»:

<http://kazkar.at.ua/>

Різне

Міністерство освіти і науки України:

<http://www.mon.gov.ua/>

Український центр оцінювання якості освіти:

<http://www.testportal.org.ua/>

Вища атестаційна комісія України:

<http://www.vak.org.ua/>

Універсальна десятична класифікація (УДК):

<http://www.nlib.sakha.ru/Catalogue/udk/index.shtml>

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК):

<http://www.ofap.ru/bbk.htm>

http://libora.kuzstu.ru:8000/gw_44_6g/html/default/ru/help_screens/bbk.html#09

Електронні інтерактивні дошки:

<http://www.smartboard.com.ua/>

http://www.oupeltpromo.com/interactive/iwbs_what_is.php

15. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdfEGivtVldsENos1SCDRHfUpGia1YkIlgQK8j0/edit>.

2. Здобувач вищої освіти має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно з Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.
3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам вищої освіти буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін. Заповнення анкети є важливою для удосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати думку студентів щодо покращення змісту навчальних дисциплін.
4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно з Порядком визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Методика навчання зарубіжної літератури у закладах ЗСО
Освітня програма	Середня освіта. Англійська і німецька мови, зарубіжна література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Англійської філології
Викладач ПІБ, посада	Бодик Остап Петрович, доктор філософії, доцент, доцент кафедри англійської філології
Електронна адреса викладача	ostapb74@gmail.com
Консультації (дата, час, можливості он-лайн консультування)	Щочетверга, 15:00-15:40, каб. 210 (Факультет іноземних мов) або онлайн-консультація – Zoom-конференція: https://us04web.zoom.us/j/74019274359?pwd=YmINblFyYmRiUnBMdFJ3dHg1YzUvQT09 Ідентифікатор конференції: 740 1927 4359 Код доступу: 2021
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=5457
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК-2, ЗК-3, ЗК-4, ЗК-5, ЗК-7. СК-1, СК-2, СК-3, СК-4, СК-5, СК-6, СК-7, СК-8, СК-9. РН-4, РН-5, РН-7, РН-9, РН-12, РН-13, РН-14, РН-15.

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години / кредити)	Кількість аудиторних годин денна / заочна		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	практ/сем/лаб		
7-й	90/3	16/8	14/4	2/ проект-портфоліо	екзамен

Завідувач кафедри _____

Юлія ФЕДОРОВА

Гарант ОП _____

Остап БОДИК